

Unge alkoholvaner i Danmark 2023

Unge alkoholvaner i Danmark 2023

Denne rapport er udarbejdet af analyseenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats ved:

Signe Egelund Renneberg Hansen

- Evaluerings- og Analysekonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Johanna Munch Haraldsdottir

- Studentermedhjælper, BSc.Eng (Bioinformatik og Systembiologi)

Ida Lambæk

- Studentermedhjælper, bach.scient.san.publ (Folkesundhedsvidenskab)

Anne Sofie Plum Christensen

- Specialkonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på mail og tlf.: asc@cancer.dk / 35 25 77 28

Uddrag, herunder figurer og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Hansen SER, Haraldsdottir JM, Lambæk I & Christensen ASP

Unge alkoholvaner i Danmark 2023

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2024

Kræftens Bekæmpelse
Forebyggelse & Oplysning
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf: 35 25 75 00

Rapporten findes udelukkende i elektronisk form og er tilgængelig via www.cancer.dk/forebyg/drik-mindre-alkohol/rapporter-og-forskning

Forside: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-560-7

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)
August 2024

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Alkohols sundhedskonsekvenser er omfangsrige og veldokumenterede. Alkohol øger risikoen for mere end 200 sygdomme og tilstande, herunder mindst 7 kræftformer. Derudover oplever mange unge alkohols mere umiddelbare konsekvenser, herunder ulykker, konflikter og fortrudt sex.

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Tidlig debut og et stort alkoholforbrug som ung er forbundet med en højere risiko for at drikke mere end andre voksne senere i livet. Der har været en positiv tendens de seneste årtier, hvor alkoholforbruget blandt danske unge er faldet, men desværre viser flere nye undersøgelser, at udviklingen atter går den forkerte vej. Derudover er Danmark forsat det land i Europa, hvor flest unge drikker sig fulde.

I 2014 igangsatte Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden derfor alkoholindsatsen 'Fuld af liv'. 'Fuld af liv' er en bredspektret indsats, som har til formål at udskyde unges alkoholdebut og nedsætte deres alkoholforbrug, for herigennem at skabe en sundere alkoholkultur i Danmark.

I denne rapport kortlægges 15-25-åriges alkoholvaner anno 2023. Derudover belyses unges viden og holdninger i forhold til alkohol. Rapportens resultater bidrager blandt andet til at kvalificere fremtidige indsatser og kampagner, så 'Fuld af liv' kan bidrage til at ændre den danske alkoholkultur og få unge i Danmark til at drikke mindre.

Peter Dalum, Projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv'.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	5
Konklusioner og anbefalinger	8
Indledning	10
1. Alkohol- og fuldsksdebut	12
Prøvet at drikke alkohol.....	12
Alder ved alkoholdebut.....	13
Prøvet at være fuld.....	15
Alder ved fuldsksdebut.....	16
2. Alkoholforbrug	18
Alkoholhyppighed.....	18
Udvikling i ugentligt antal genstande.....	21
Binge-drinking.....	22
Udvikling i binge-drinking.....	23
Hyppighed af fuldskskab.....	24
3. Oplevelser med at drikke for meget	26
Prøvet at drikke for meget.....	26
Oplevelser, som følge af at have drukket for meget.....	27
4. Kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge	30
Alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende.....	30
Holdning til danske unges alkoholforbrug.....	31
Relevans af at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget i Danmark.....	32
5. Drikkepres	33
Oplevet drikkepres.....	33
Forsøgt at drikkepresse andre.....	35
Druknet mere, fordi det forventes.....	36
En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres.....	38
Udvikling i holdningen til en alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres.....	39
6. Alkohol, fester og venner	40
Holdninger til alkohol og fester.....	40
Oplevelser i forhold til venner, alkohol og fester.....	45
Alkohol og det sociale fællesskab.....	47
7. Alkohol og studieliv	48
Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse.....	48

Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse.....	49
Holdninger til alkohol på skolen/studiet?.....	50
8. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner.....	52
Talt med forældre om alkohol.....	52
Holdninger til forældres involvering i unges alkoholvaner.....	53
Aftaler om alkohol.....	54
Overholdelse af aftaler om alkohol.....	56
9. Køb af alkohol.....	57
Mindreåriges køb af alkohol.....	57
Køb af alkohol på nettet.....	58
10. Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol.....	59
Holdninger til forskellige strukturelle forslag i forhold til alkohol.....	59
Holdninger til en 18-års aldersgrænse.....	60
11. Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser.....	61
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpet.....	61
Udvikling i uhjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft.....	62
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpet.....	63
Udvikling i hjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft.....	65
Kendskab til sammenhængen mellem alkohol og forskellige kræftformer.....	66
Metode.....	68
Referencer.....	72

Sammenfatning

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner, deres holdninger til alkohol i forskellige sammenhænge og viden om alkohol og kræft. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.026 unge i alderen 15-25 år. Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet Norstat, og data er nationalt repræsentativt i forhold til køn¹, alder og region. Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens indsats 'Fuld af liv'.

Unge alkohol- og fuldsksdebut

92 % af 15-25-årige danske unge har prøvet at drikke en hel genstand. Knap to tredjedele (63 %) var mellem 13 og 15 år første gang, de drak en genstand². 84 % af alle 15-25-årige har prøvet at være fulde. 60 % var mellem 14 og 16 år første gange, de var fulde.

Unge alkoholforbrug

67 % af 15-25-årige drikker alkohol to eller flere gange om måneden, mens 12 % ikke drikker alkohol. 20 % af 15-25-årige drikker mere end 10 genstande om ugen, hvor flere 15-20-årige end 21-25-årige drikker mere end 10 genstande om ugen (23 % mod 15 %). De overskrider derved Sundhedsstyrelsens anbefaling om højst at drikke 10 genstande om ugen, hvis man er 18 år og derover (børn og unge under 18 frarådes at drikke alkohol). 69 % har binge-drukket (indtaget fem eller flere genstande ved samme lejlighed) inden for den seneste måned. Der er sket en stigning i andelen af unge, der har binge-drukket den seneste måned og i unges gennemsnitlige ugentlige alkoholindtag fra 2016 til 2023. Flest unge (83 %) angiver, at det er socialt/hyggeagtigt, som en af de vigtigste grunde til, at de drikker alkohol. 55 % angiver, at det er sjovt og 38 % angiver, at det smager godt, som en af de vigtigste grunde til, at de drikker alkohol.

Oplevelser med at drikke for meget

74% af de 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Blandt 15-25-årige har 63 % oplevet at få tømmermænd, 56 % har kastet op, 40 % har haft blackout og 29 % er kommet til skade på grund af alkohol. 37 % er tidligere eller inden for det sidste år gået glip af noget, som de gerne ville have været med til, fordi de havde drukket for meget alkohol. 28 % har tidligere eller inden for det sidste år oplevet, at et arrangement blev dårligere, fordi de havde drukket for meget alkohol.

Unge kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

6 ud af 10 mener, at de drikker mindre alkohol end deres jævnaldrende (62 %). 32 % mener, at de drikker som gennemsnittet og 7 % mener, at de drikker mere. Over halvdelen (56 %) mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt, mens 27 % mener, at det er

¹ Data er repræsentativt for køn i kategorierne 'mand' og 'kvinde', men ikke for kategorien 'Andet', hvorfor denne gruppe ikke indgår i underanalyserne fordelt på køn. Se kapitel 'Metode' for mere information om dette.

² Der gøres opmærksom på, at nogle af svarpersonerne stadig er i alderen 15-16 år og derfor stadig potentielt kan nå at have alkohol- og fuldsksdebut i denne alder. Derfor er der sandsynligvis lidt flere end 63 % der har alkoholdebut som 13-15-årige og lidt flere end 60 % der har haft fuldsksdebut som 14-16-årige.

passende. 75 % af 15-25-årige synes, at det er relevant at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge i Danmark.

Drikkepres

6 ud af 10 (59 %) af 15-25-årige har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til. 32 % har selv én eller flere gange forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt nej. 30 % drikker nogle gange eller ofte mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler det forventes. Halvdelen har inden for det seneste år eller tidligere sagt nej til at deltage i et socialt arrangement, fordi de ikke havde lyst til at drikke alkohol. 87 % af 15-25-årige mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol. Der er her sket en markant udvikling fra 2017 til 2023 med en stigning fra 64 % til 87 %.

Alkohol, fester og venner

50 % mener at dem, der ikke drikker, ofte er lidt udenfor til fester. 43 % mener, at det kan være svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol. 67 % har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere. Blandt dem, der har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere, angiver flest (75 %), at festen blev dårligere for dem, fordi de skulle passe på deres ven/veninde.

Alkohol og studieliv

54 % af 15-25-årige, der går eller har gået på en ungdomsuddannelse, havde en forventning om, at de ville begynde at drikke alkohol eller at deres eksisterende forbrug ville stige, da de skulle starte på en ungdomsuddannelse. 32 % havde ingen forventning til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig. Reelt steg alkoholforbruget for 68 %, da de begyndte på en ungdomsuddannelse – enten ved at de begyndte at drikke eller ved at deres eksisterende forbrug blev større. Blandt dem, der går på en ungdomsuddannelse, synes 22 %, at alkohol fylder for meget på skolen. Blandt dem, der går på en videregående uddannelse, synes 29 %, at alkohol fylder for meget på studiet.

Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

80 % af hjemmeboende 15-20-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol, og 40 % taler løbende om det. Blandt hjemmeboende, der har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol og/eller har aftaler om alkohol, synes 49 % enten godt eller meget godt om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner, mens 14 % synes dårligt om det. 37 % af hjemmeboende 15-20-årige har aftaler med deres forældre om alkohol. Blandt unge, der har aftaler om alkohol med deres forældre, overholder 83 % nogle gange, for det meste eller altid aftalerne.

Unge køb af alkohol

50 % af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge lovgivningen. Omtrent hver femte (21 %) 15-25-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet.

Unge holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

60 % af 15-25-årige synes godt om forslaget om at gøre det obligatorisk, at vise næringsindhold, herunder kalorier, på alkohol, ligesom der skal være på madvarer. 67 % synes godt om, at lave automatisk alderskontrol via betalingskort. 38 % mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af alkohol uanset alkoholprocent. 50 % mener ikke, at der skal være en aldersgrænse på 18 år.

Unge kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

13 % af 15-25-årige nævner kræft, når de skal angive, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for (uhjulpet kendskab). 40 % angiver kræft, når de bliver præsenteret for en liste med en række sygdomme og tilstande, hvor de skal angive, hvilke alkohol øger risikoen for (hjulpet kendskab). Andelen er faldet siden 2021 hvor signifikant flere kunne angive, at alkohol øger risikoen for kræft. Ganske få kan angive, at alkohol øger risikoen for brystkræft (6 %) mens 32 % kobler alkohol til leverkræft.

Konklusioner og anbefalinger

I dette afsnit er rapportens mest centrale fund fremhævet, og der er fulgt op med anbefalinger til, hvordan der kan arbejdes videre med at nedbringe danske unges alkoholforbrug.

Konklusion: Stigningen i unges alkoholforbrug ser ud til at fortsætte

Undersøgelsen tyder på, at unges alkoholforbrug fortsat er stigende. Både binge-drinking og gennemsnitligt ugentligt alkoholindtag er steget fra 2016 til 2023, dog er der ikke nogen signifikant stigning fra 2021 til 2023.

Anbefaling: Det er fortsat relevant at 'Fuld af liv'-indsatsen arbejder med at nedsætte unges alkoholforbrug og at udskyde alkoholdebuten. Det gøres både i form af mediekampagner, dataindsamlinger, undervisningsmaterialer og indsatser på uddannelsesinstitutionerne. Strukturelt bør der fortsat arbejdes med at begrænse tilgængeligheden af alkohol overfor unge, herunder en ensartet 18-års aldersgrænse og bedre håndhævelse af aldersgrænsen/aldersgrænserne.

Konklusion: Alkoholforbrug kan have konsekvenser for gode oplevelser

En stor andel af unge, har oplevet at gå glip af noget, som de gerne ville have været med til, fordi de havde drukket for meget alkohol. Derudover er et for stort alkoholindtag også i mange tilfælde årsag til, at unge har oplevet, at et arrangement blev dårligere, fordi de havde drukket for meget alkohol. Faktisk har størstedelen af unge, oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre.

Anbefaling: For at mindske andelen af unge, der oplever negative konsekvenser af alkoholindtag, anbefales det at få skabt refleksion blandt unge. Det kan gøres ved at få sat fokus på fordelene ved at drikke mindre, f.eks. at man får hele aftenen med, undgår tømmermænd og at ens oplevelser ikke bliver forringet.

Konklusion: Alkohol spiller en alt for central rolle i fællesskaberne til fester

Tæt på halvdelen af unge mener, at det kan være svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke selv drikker alkohol. Samtidig har 6 ud af 10 oplevet drikkepres, og halvdelen har sagt nej til at deltage i et socialt arrangement, fordi de ikke havde lyst til at drikke alkohol.

Anbefaling: Det er fortsat relevant, at 'Fuld af liv'-indsatsen og andre aktører arbejder for at skabe en mere rummelig festkultur, hvor sociale fællesskaber og fester ikke har alkohol som omdrejningspunkt.

Konklusion: Alkoholforbruget stiger ved start på en ungdomsuddannelse

Over halvdelen af 15-25-årige, der går på eller har gået på en ungdomsuddannelse, havde en forventning om, at de ville begynde at drikke alkohol, eller at deres eksisterende forbrug ville stige, da de skulle starte på en ungdomsuddannelse. Reelt steg alkoholforbruget for 68 %, da de begyndte på en ungdomsuddannelse.

Anbefaling: Fremtidige projekter kan med fordel målrettes unge på ungdomsuddannelserne. Erfaringer fra den igangværende indsats 'Gymnasier Fuld af liv', som både er målrettet elever, ledelse og forældre, arbejder for at få nedsat unges alkoholforbrug. Det er desuden relevant

at have fokus på overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse, som er en periode med forventninger og forestillinger om det nye studieliv.

Konklusion: Forældre skal ikke være bange for at blande sig i unges alkoholforbrug

80 % af hjemmeboende 15-20-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. Langt størstedelen af unge har ikke noget imod, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner. Når det kommer til aftaler om alkohol, så overholder 83 % nogle gange, for det meste eller altid aftalerne.

Anbefaling: Det er fortsat vigtigt at informere forældre om, at de har en stor betydning i forhold til deres børns alkoholforbrug. Det er særligt relevant at få kommunikeret, at langt størstedelen af de unge faktisk ikke har noget imod, at deres forældre blander sig, og at de fleste overholder aftalerne, der bliver indgået.

Indledning

I denne rapport kortlægges alkoholvaner blandt unge i alderen 15-25 år i Danmark, deres holdninger til alkohol i forskellige sammenhænge, samt deres viden om alkohol og kræft. Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats startede i 2014 med at indsamle data om danske unges alkoholvaner, og på den baggrund er der tidligere udgivet 8 rapporter om unges alkoholvaner [1-7].

Formål

Formålet med indeværende rapport er at give et indblik i danske unges viden, holdninger og adfærd i forhold til alkohol. Målgruppen for rapporten er fagfolk, beslutningstagere og andre, der har indflydelse på eller interesse for unges alkoholvaner. Rapportens resultater vil blive anvendt af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv' til planlægningen af fremtidige indsatser og projekter, og til at sætte unges alkoholvaner på dagsordenen i den offentlige debat.

Rapporten er udarbejdet af 'Fuld af liv'-indsatsens analyseenhed.

Baggrund

Alkohol er sundhedsskadeligt. Alkohol øger risikoen for ulykker samt for mere end 200 sygdomme og tilstande [8]. Hvert år er der i gennemsnit 2.465 dødsfald i Danmark, hvor alkohol fremgår som tilgrundliggende eller medvirkende diagnose i Dødsårsagsregistret [9]. Det reelle antal alkoholrelaterede dødsfald er formentligt højere, da alkohol ikke altid fremgår af registret. Et tidligere studie fandt, at der årligt var næsten 4.000 alkoholrelaterede dødsfald i Danmark [10]. Derudover kan et stort alkoholforbrug have sociale konsekvenser såsom en øget risiko for arbejdsløshed [11, 12].

Blandt unge er konsekvenserne også tydelige. 4 % af unge mellem 15 og 24 år har været på skadestuen på grund af alkohol inden for det seneste år. Det svarer til ca. 30.000 årlige skadestuebesøg. I de mest tragiske tilfælde ender det med dødsfald. Hver måned dør et ungt menneske på grund af alkohol [13].

Alkohol og kræft

Alkohol har siden 1988 været på Verdenssundhedsorganisationen WHO's liste over stoffer, der med sikkerhed er kræftfremkaldende for mennesker [14]. Alkohol øger risikoen for kræft i mundhulen, svælget, struben, spiserøret, leveren, brystet, tyk- og endetarmen, og risikoen for kræft stiger med mængden af alkohol, der indtages [15]. Hvert år får mindst 1.100 danskere kræft som følge af alkohol. Det svarer til knap 3 % af alle kræfttilfælde [16].

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen

Forskning viser, at alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Unge, der starter tidligt med at drikke, og som i teenageårene har et stort forbrug af alkohol, har en større risiko for senere i livet at drikke mere end andre voksne [17]. En tidlig alkoholdebut øger desuden risikoen for alkoholafhængighed [18, 19].

Danske unge har et højt alkoholforbrug og drikker mere end andre europæiske unge

De seneste årtier er alkoholforbruget faldet blandt danske unge [20, 21], og unge er ældre, når de begynder at drikke [21, 22]. Faldet ses også i Sundhedsprofilen fra 2021 blandt 16-24-årige og blandt drenge i Sundhedsprofilen fra 2023 [8, 23]. Desværre viser Sundhedsprofilen 2023 en stigning blandt piger, og andre nye undersøgelser viser en generel stigning. Det gælder blandt andet undersøgelser blandt 15-16-årige, samt den indeværende undersøgelse blandt 15-25-årige [24][25]. Danmark har fortsat "europarekord" hvad angår fuldskab og binge-druk blandt unge. F.eks. har 40 % af danske 15-16-årige været fulde mindst én gang den seneste måned. Det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 13 %. I Norge og Sverige er andelen blot 9 % [26].

Alkoholindsatsen 'Fuld af liv'

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv' blev lanceret i 2014, og arbejder for at skabe en sundere alkoholkultur blandt unge. Indsatsens mål er at få unge til at starte senere med at drikke alkohol, at unge skal drikke mindre og at færre unge skal drikke sig fulde. 'Fuld af liv'-indsatsen laver både mediekampanjer, pressehistorier, events (f.eks. Morgenfester og Ungdommens Folkemøde), undervisning (f.eks. Lommefilm), public affairs, forskning og analyse.

Definitioner

Genstande

Én genstand svarer til én af følgende drikke: 1 almindelig øl, 1 glas vin, 1 alkoholcider, 1 alkoholsodavand, 1 drink/cocktail, 1 stort shot (f.eks. vodka) eller 2 store shots (f.eks. Gajol/Fisk). Desuden svarer 1 flaske vin til 6 genstande og 1 flaske spiritus til 20 genstande.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger for alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsens fraråder børn og unge under 18 år at drikke alkohol. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at voksne på 18 år eller der over højst drikker 10 genstande om ugen og højst 4 genstande på samme dag. Hertil anbefales det, at 18-25-årige skal være særligt opmærksomme på ikke at overskride anbefalingerne [27].

Binge-druk

Binge-druk defineres som dét at drikke 5 eller flere genstande ved samme lejlighed.

Alkoholdebut

Alkoholdebut er defineret ved den alder, hvor man første gang drak en hel genstand.

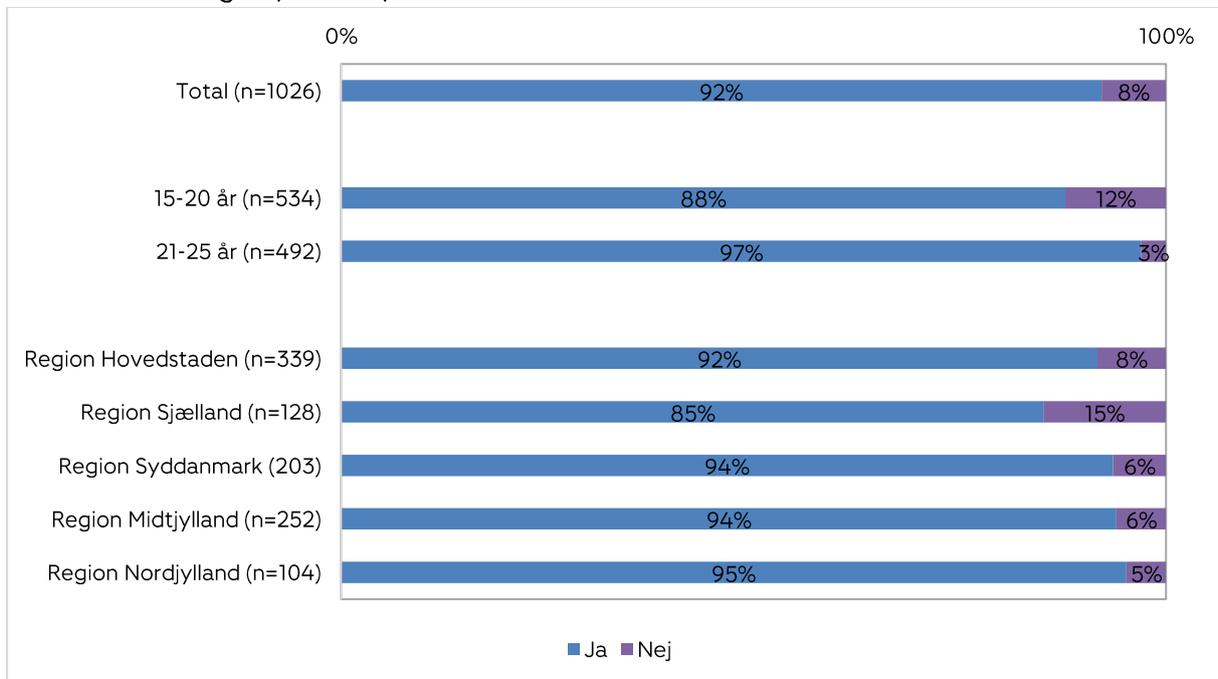
Fuldskabsdebut

Det er individuelt, hvor meget alkohol der skal til for, at man bliver fuld. Med fuldskabsdebut menes derfor den første situation, hvor man har drukket så meget alkohol, at man har følt sig fuld.

1. Alkohol- og fuldsksdebut

Prøvet at drikke alkohol

Figur 1.1. Andelen af unge, der har prøvet at drikke en hel genstand.
Blandt 15-25-årige* (n=1.026).

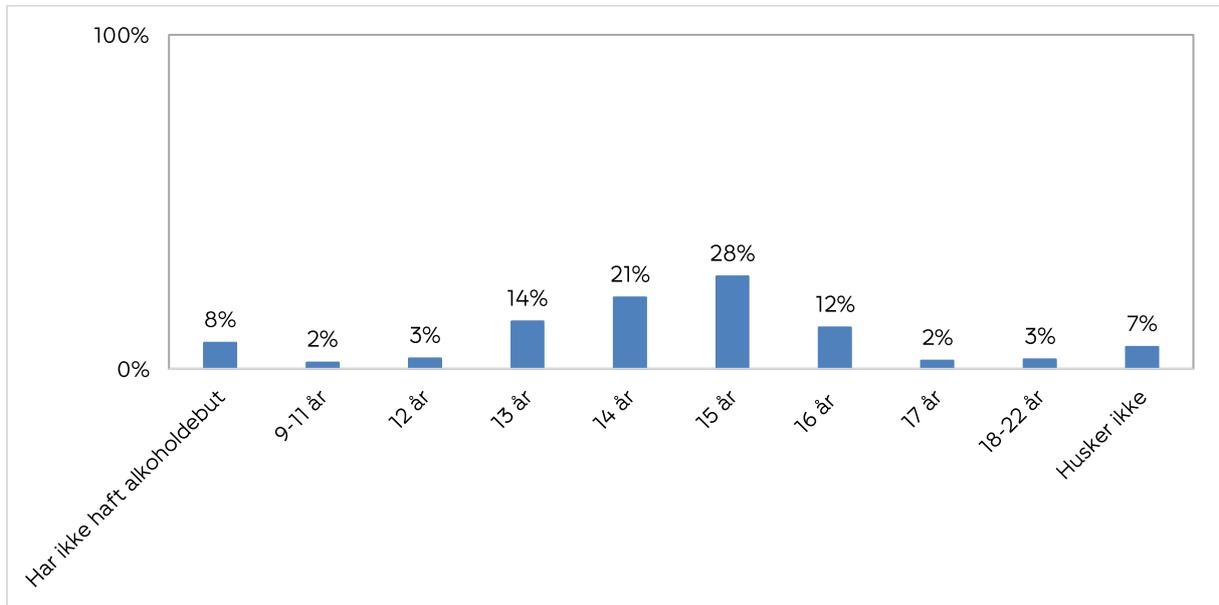

* Ingen forskel for køn

- Mere end ni ud af ti (92 %) af 15-25-årige har prøvet at drikke en hel genstand, mens 8 % ikke har prøvet det.
- Flest 21-25-årige har prøvet at drikke en hel genstand og færrest 15-20-årige har prøvet det (97 % mod. 88 %)
- Flest fra Region Nordjylland har prøvet at drikke en hel genstand og færrest fra Region Sjælland har prøvet det (95 % mod 85 %).

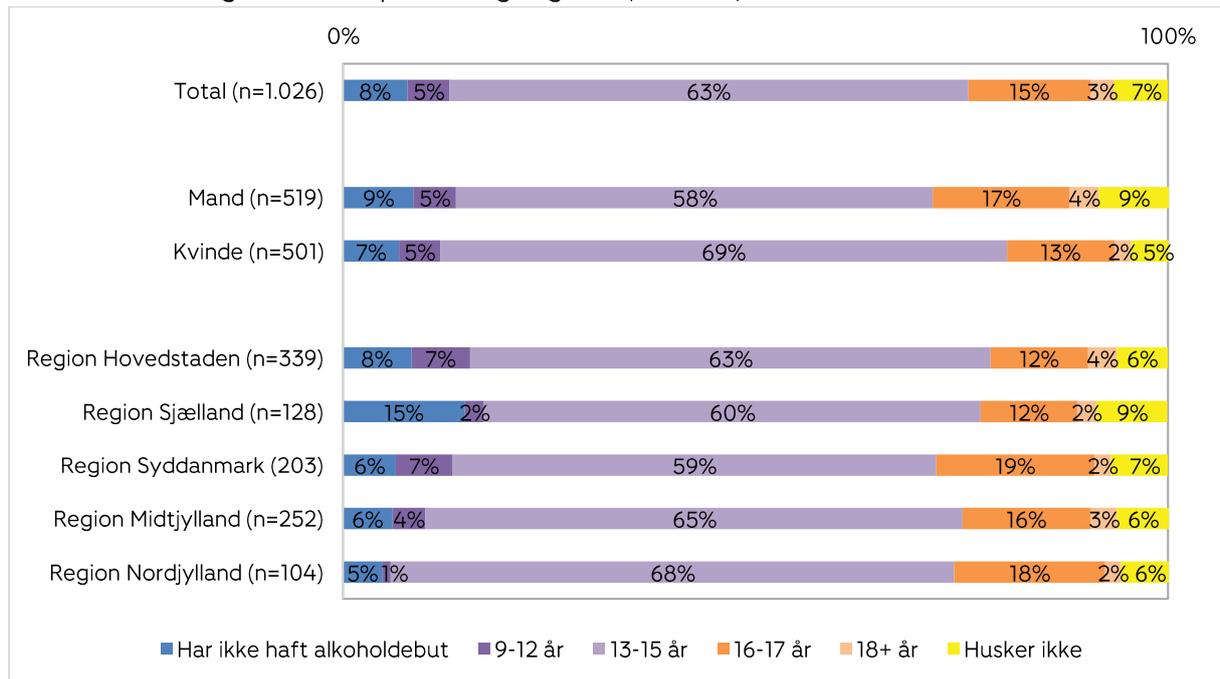
Alder ved alkoholdebut

Figur 1.2. *Hvor gammel var du, første gang du drak en hel genstand?*
Blandt 15-25-årige (n=1.026).

- 68 % af 15-25-årige var under 16 år første gang de drak en genstand. 14 % var mellem 16-17 år, mens 3 % var mellem 18 og 22 år. 8 % har ikke haft alkoholdebut.

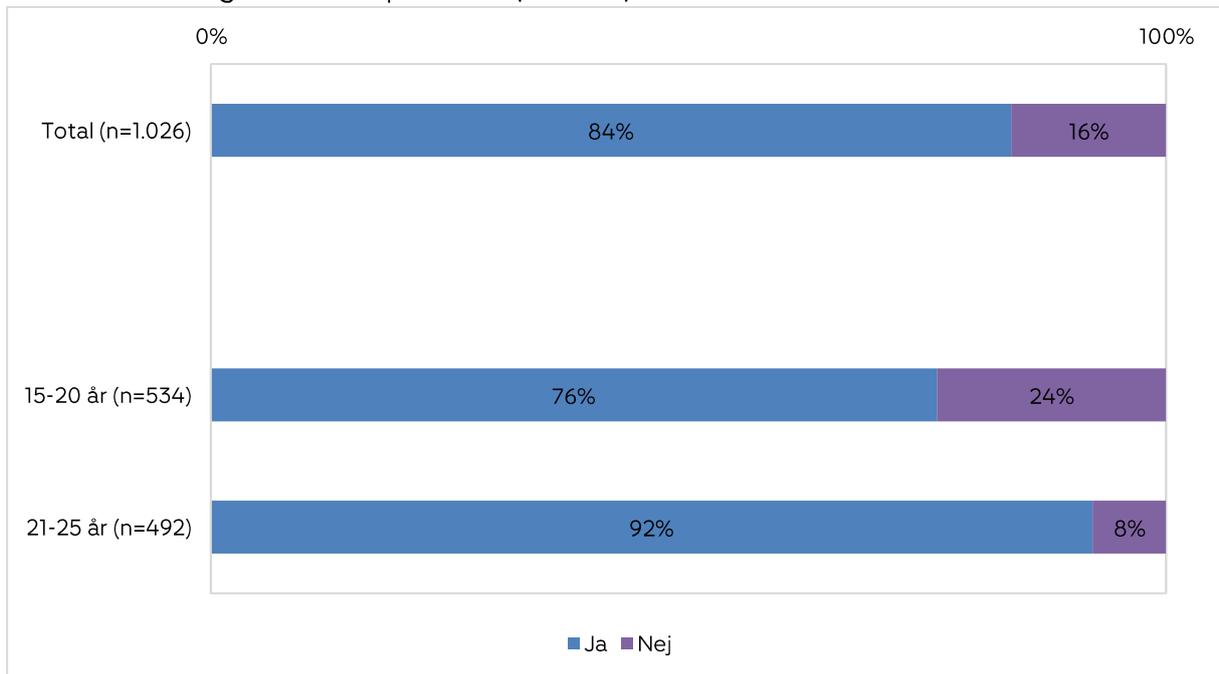
Figur 1.3. Hvor gammel var du, første gang du drak en hel genstand?
Blandt 15-25-årige - fordelt på køn og region* (n=1.026).

* Ikke testet for aldersforskelle³.

- Knap to tredjedele (63 %) af 15-25-årige var mellem 13 og 15 år første gang de drak en genstand. 5 % var mellem 9 og 12 år, 15 % var 16 eller 17 år, mens 3 % var 18 år eller derover. 8 % har ikke haft alkoholdebut.
- Lidt flere kvinder end mænd havde debut som 13-15-årig (69 % mod 58 %), mens flere mænd end kvinder havde alkoholdebut som 16-17-årige eller svarer "Husker ikke".
- Der er nogle forskelle på tværs af regioner, men det tegner ikke et entydigt mønster i forhold til, hvor unge først drikker en hel genstand.

³ I analysen om unges alkoholdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at man i sagens natur ikke kan rapportere en ældre alkoholdebutalder end sin nuværende alder, og derfor kan en sammenligning risikere at give et skævt billede.

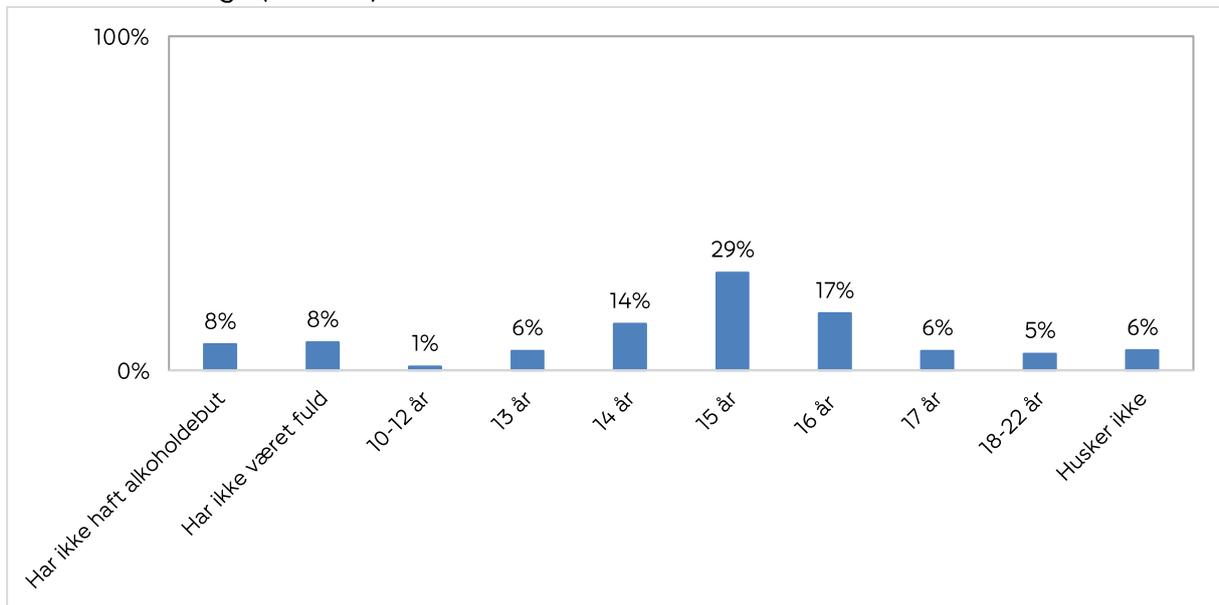
Prøvet at være fuld**Figur 1.4.** Andelen af unge, som har været fuld
Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.026).

* Ingen forskel for køn og region

- 84 % af 15-25-årige har prøvet at være fulde.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har prøvet at være fulde (92 % mod 76 %).

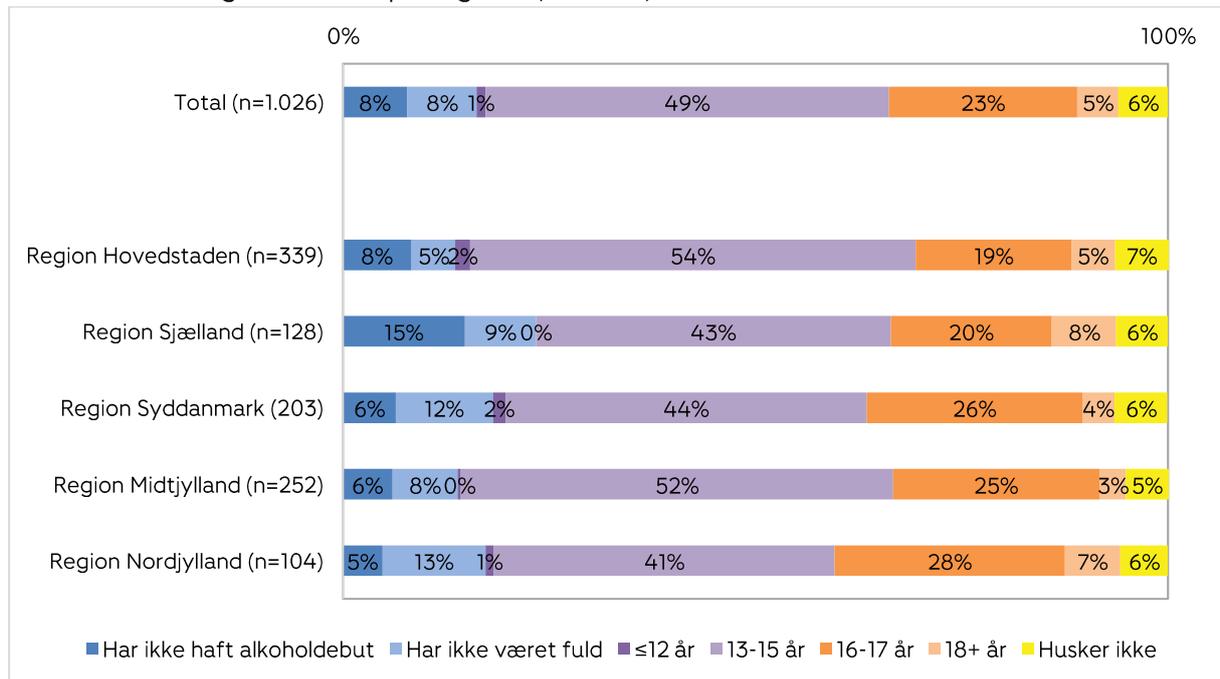
Alder ved fuldskabsdebut

Figur 1.5. *Hvor gammel var du, første gang du var fuld?*
Blandt 15-25-årige (n=1.026).

- Blandt 15-25-årige var 60 % mellem 14 og 16 år første gang, at de var fulde. 5 % var 18 år eller ældre første gang, at de var fulde, mens 1 % var 12 år eller derunder.

Figur 1.6. Hvor gammel var du, første gang du var fuld?
Blandt 15-25-årige – fordelt på region* (n=1.026).

*Ingen forskelle for køn. Ikke testet for aldersforskelle⁴.

- 49 % mellem 13-15 år første gang, at de var fulde, mens 23 % var 16-17 år. 5 % var 18 år eller ældre første gang, at de var fulde, mens 1 % var 12 år eller derunder. 8 % har ikke prøvet at være fulde.
- Der er nogle forskelle på tværs af regioner, men det tegner ikke et entydigt mønster i forhold til, hvor gamle de unge var første gang, at de var fulde.

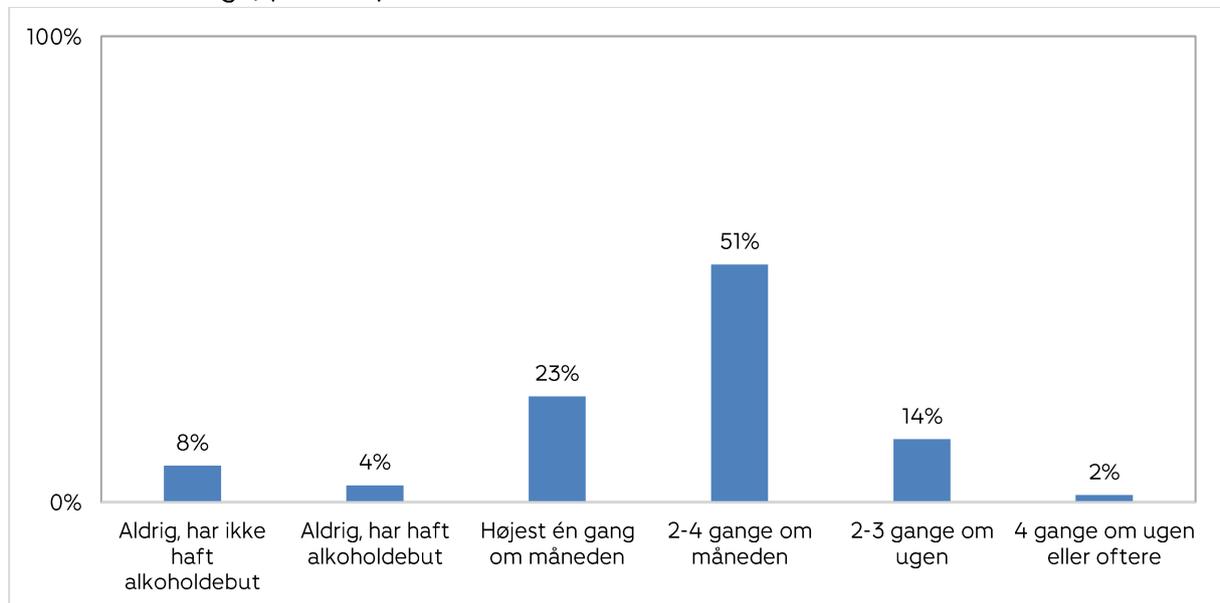
⁴ I analysen om unges fuldsdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at man i sagens natur ikke kan rapportere en ældre fuldsdebutalder, end sin nuværende alder, og derfor risikerer en sammenligning på tværs af aldersgrupper at give et misvisende billede.

2. Alkoholforbrug

Alkoholhyppighed

Figur 2.1. Hvor ofte drikker du alkohol?

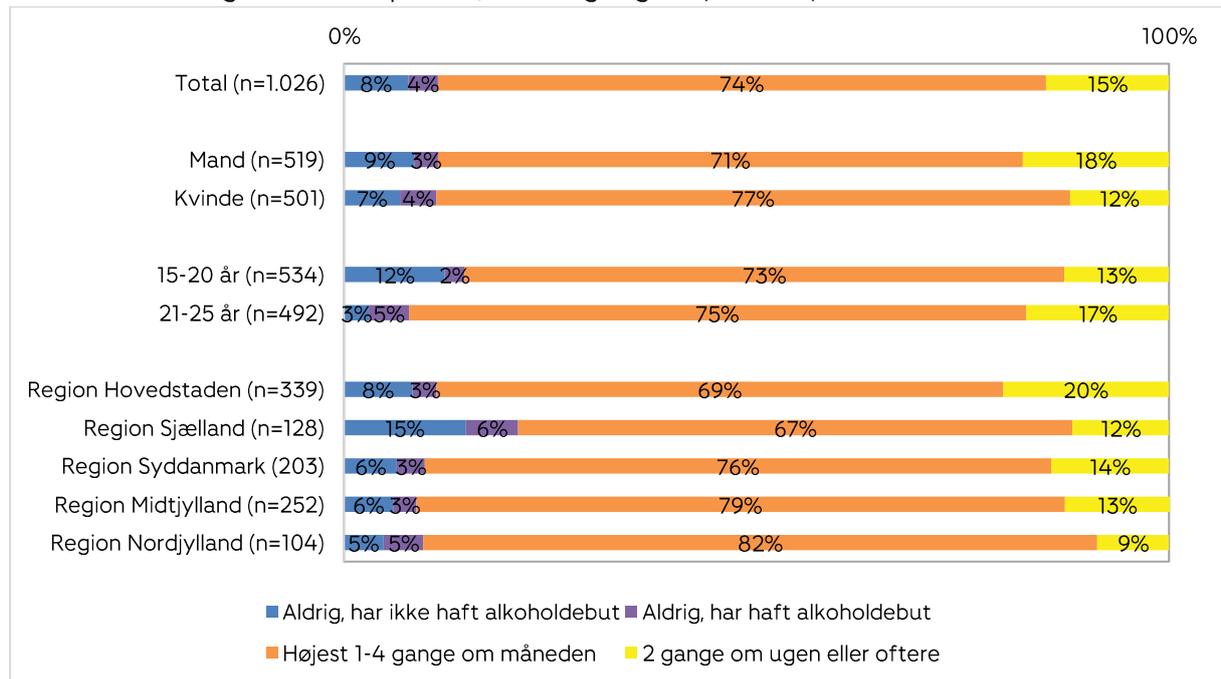
Blandt 15-25-årige, (n=1.026).

- 12 % af 15-25-årige drikker aldrig alkohol.
- 23 % drikker højst én gang om måneden, og 51 % drikker 2-4 gange om måneden.
- 14 % drikker 2-3 gange om ugen, mens 2 % drikker 4 gange om ugen eller oftere.

Figur 2.2. Hvor ofte drikker du alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.026).

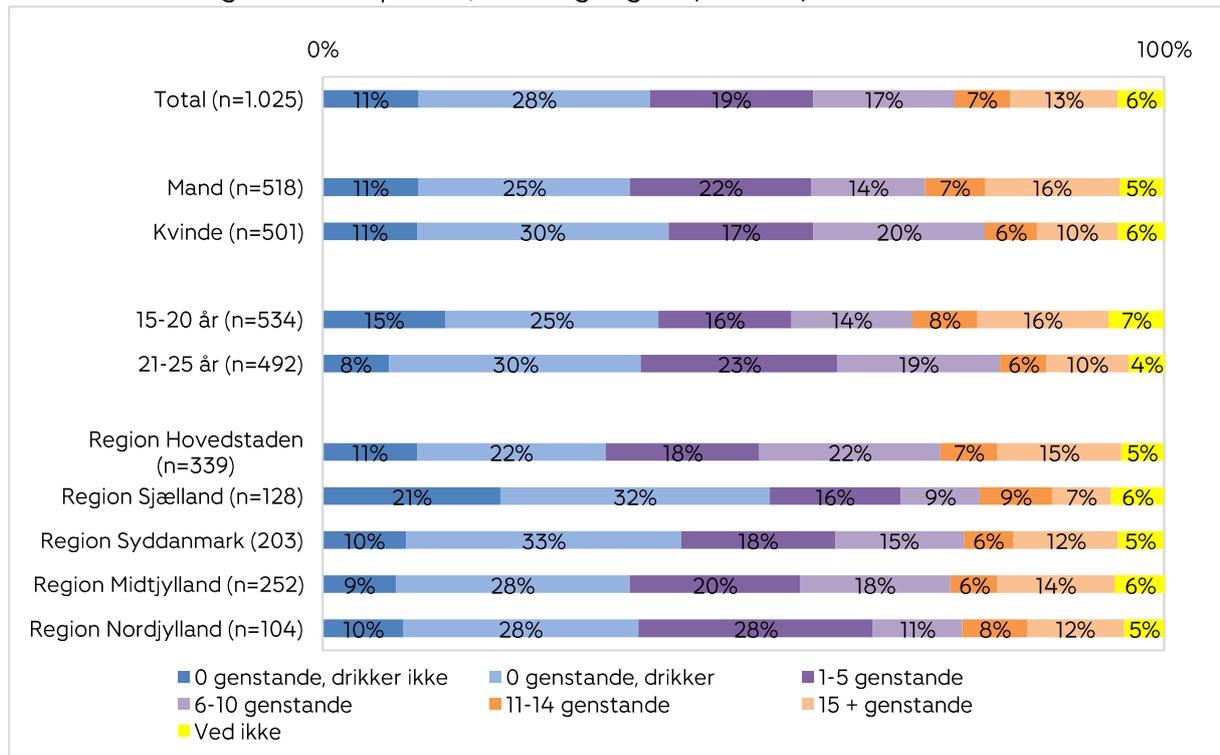
- 12 % af 15-25-årige drikker aldrig alkohol, mens 74 % drikker alkohol højst 1-4 gange om måneden. 15 % drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere.
- Flere mænd end kvinder drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere (18 % mod 12 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere (17 % vs. 13 %).
- Flest fra Region Hovedstaden drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere, mens færrest fra Region Nordjylland gør det (20 % mod 9 %).

Ugentligt alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at voksne på 18 år og derover højst drikker 10 genstande om ugen. Børn og unge under 18 frarådes at drikke alkohol [25].

Figur 2.3. Ugentligt alkoholforbrug.

Blandt 15-25-årige - fordelt på køn, alder og region (n=1.025)⁵.

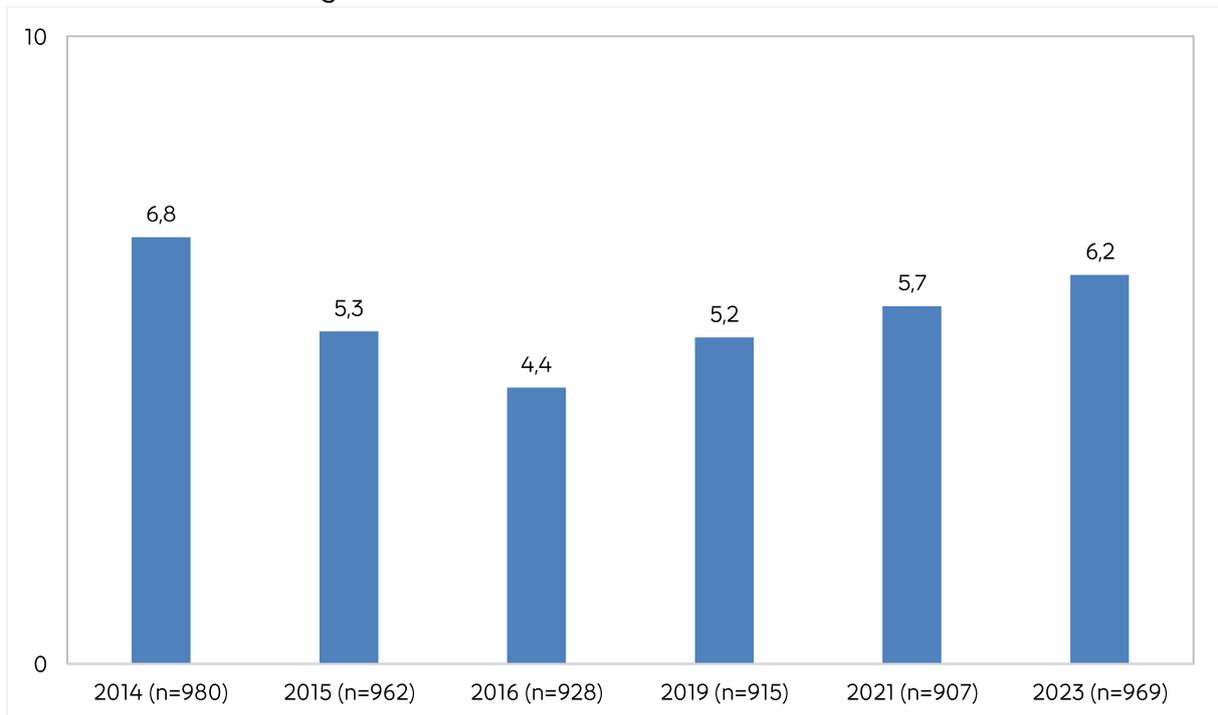

- 75 % af 15-25-årige drikker højst 10 genstande om ugen. Hver femte (20 %) drikker mere end 10 genstande om ugen.
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige drikker over 10 genstande om ugen (23 % mod 15 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (22 %) drikker mere end 10 genstande om ugen, mens færrest fra Region Sjælland gør det (16 %).

⁵ Svarkategorien "0 genstande, drikker ikke" inkluderer personer, der ikke har prøvet at drikke alkohol og personer, der angiver, at de aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det. Svarkategorien "0 genstande, drikker" inkluderer personer, der har svaret 0 genstande til spørgsmålet, men som tidligere har angivet, at de drikker. Én person har svaret et urealistisk højt alkoholforbrug (>100 genstande om ugen) og er derfor ekskluderet fra figuren.

Udvikling i ugentligt antal genstande

Figur 2.4 Udvikling i gennemsnitlig antal genstande drukket i løbet af en typisk uge fra 2014-2023.^{6,7} Blandt 15-25-årige.

- I 2023 var det gennemsnitlige ugentlige alkoholforbrug 6,2. Det er signifikant højere end i 2015, 2016 og 2019. Det er ikke signifikant forskelligt fra gennemsnittet i 2014 og 2021.

⁶De personer, der aldrig har prøvet at drikke alkohol og de personer, der aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det, er kodet til at drikke 0 genstande i løbet af en typisk uge. Respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor mange genstande de drikker på hver af dagene i løbet af en typisk uge, er ekskluderet fra analyserne. Den gennemsnitlige udvikling er vurderet på baggrund af t-test. En respondent har svaret et urealistisk højt antal ugentlige genstande (100+) og er derfor ekskluderet fra analysen.

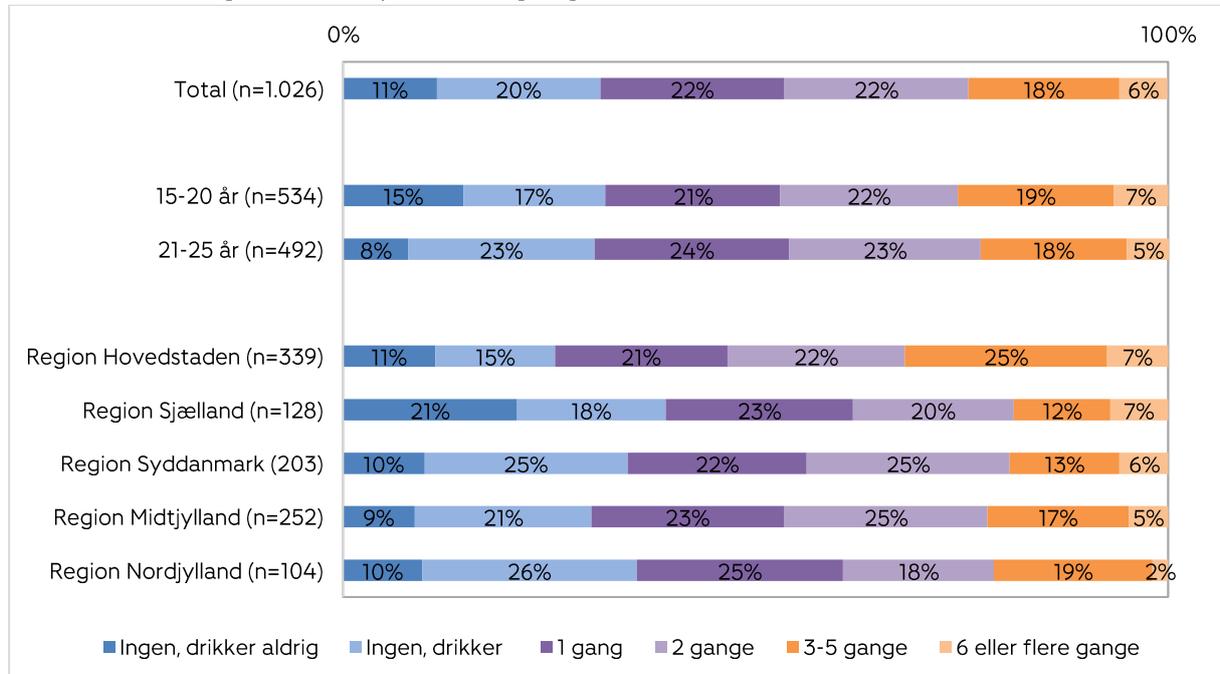
⁷Data fra 2017 indgår ikke i udviklingsanalysen, da respondenterne ikke har haft mulighed for at svare 'Jeg drikker ikke på en gennemsnitlig uge' og 'Ved ikke'. Respondenterne i 2017 har således ikke haft samme svarmuligheder som for de øvrige år, hvorfor resultaterne ikke kan sammenlignes.

Binge-drinking

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at voksne på 18 år og derover højst drikker 4 genstande på samme dag. Børn og unge under 18 år frarådes at drikke alkohol [25].

Figur 2.5. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige - fordelt på alder og region* (n=1.026).

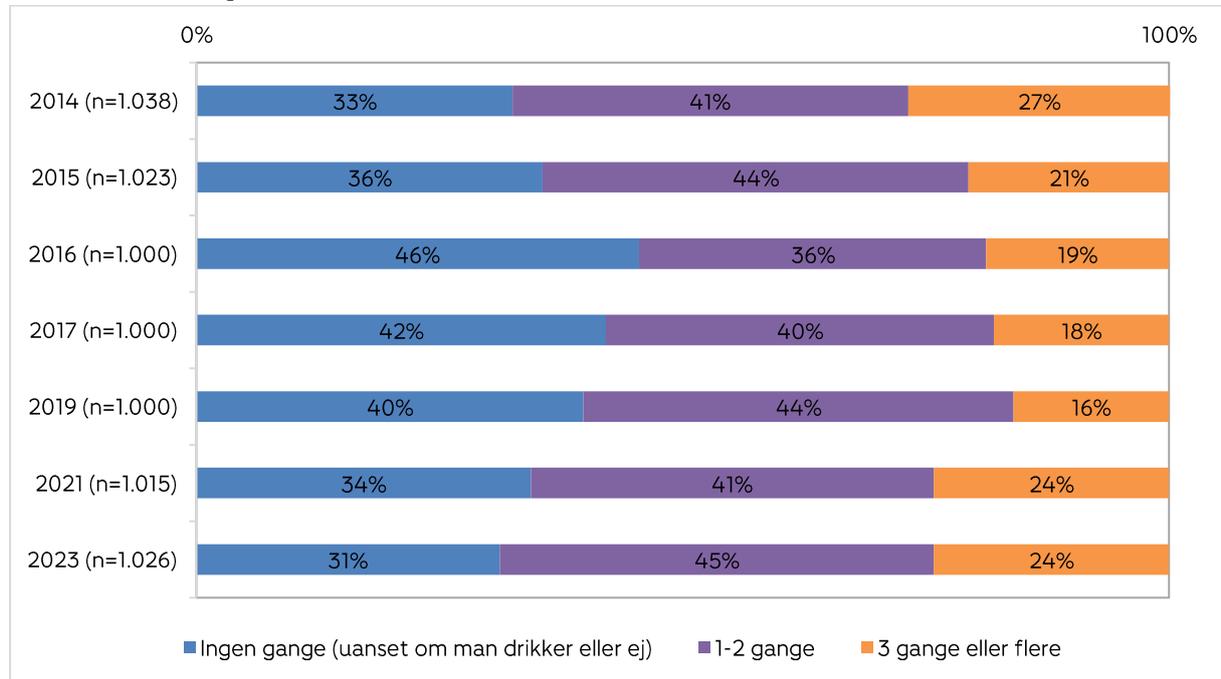
*Ingen forskelle for køn.

- 69 % af 15-25-årige har binge-drukket én eller flere gange den seneste måned. 24 % har binge-drukket tre eller flere gange den seneste måned.
- Hyppigheden af binge-druk er ret ligeligt fordelt på tværs af de to aldersgrupper. Flere 15-20-årige end 21-25-årige har aldrig drukket, mens der er flere 21-25-årige, der har et alkoholforbrug, men som ikke har binge-drukket den seneste måned.
- Flest fra Region Hovedstaden og Region Midtjylland har binge-drukket to eller flere gange den seneste måned (54 %), mens færrest fra Region Sjælland har gjort dette (39 %).

Udvikling i binge-drinking

Figur 2.6. Udvikling 2014-2023.⁸ Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige.

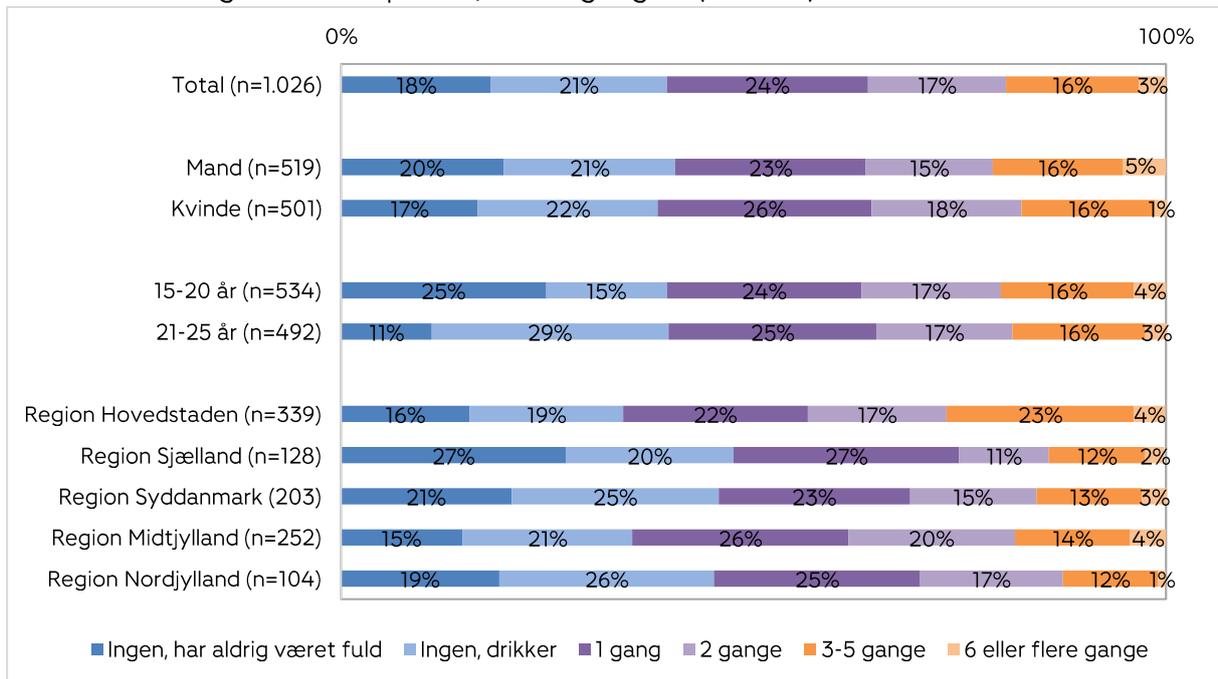

- Fra 2016 til 2023 er der sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der har binge-drukket én eller flere gange inden for den seneste måned – fra 55 % i 2016 til 69 % i 2023.
- Der er endvidere sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der har binge-drukket 3 eller flere gange (24 %) i forhold til årene 2016, 2017 og 2019.

⁸Der er testet for signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2021, 2019, 2017, 2016, 2015 og 2014. Forskellene mellem 2023 og henholdsvis 2015, 2016, 2017, 2019 og 2021 er signifikante, mens der ikke er nogen signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2014. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015, 2016, 2017, 2019 og 2021 indbyrdes.

Hyppighed af fuldskab

Figur 2.7. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du været fuld? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.026).

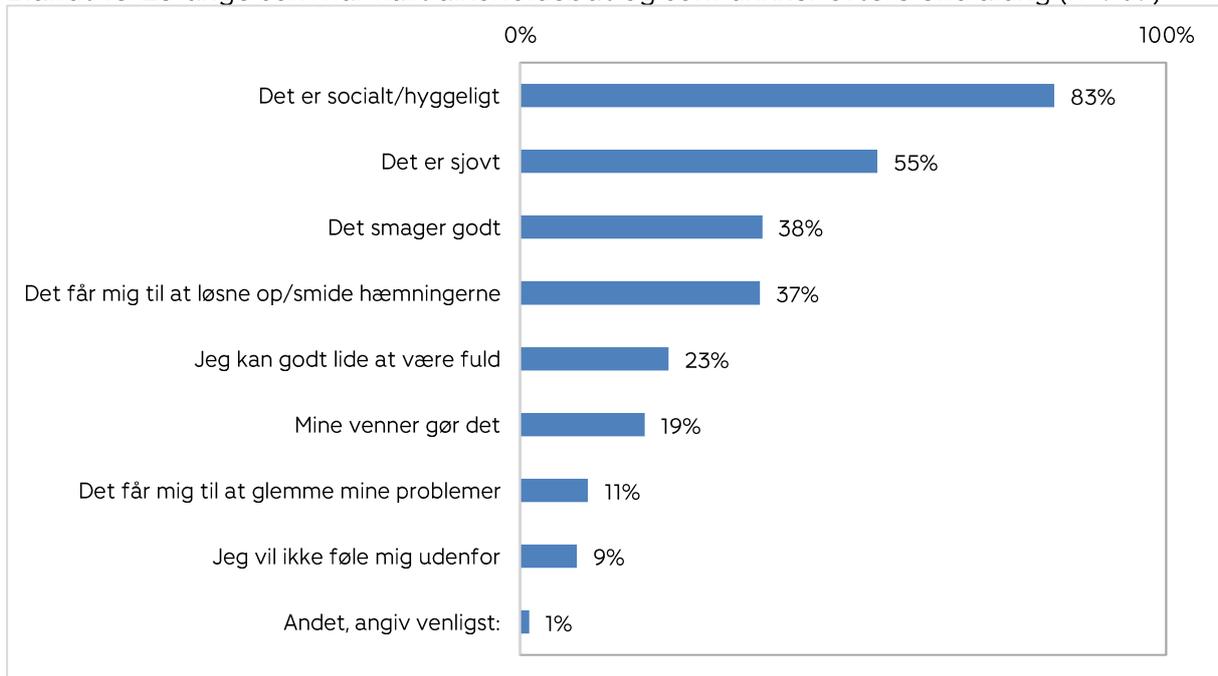

- 60 % af 15-25-årige har været fulde mindst én gang inden for den seneste måned.
- Flere mænd end kvinder har været fulde 3 eller flere gange inden for den seneste måned (21 % mod 17 %).
- Lige mange 15-20-årige og 21-25-årige har været fulde mindst én gang inden for den seneste måned, men flest 15-20-årige aldrig har været fulde (25 % mod 11 %).
- Flest fra Region Hovedstaden har været fulde mindst én gang inden for den seneste måned (66 %), mens færrest fra Region Sjælland har været det (52 %).

Grunde til at drikke alkohol

Figur 2.9. *Hvad er de vigtigste grunde til, at du drikker alkohol? Det var muligt at angive flere svar.*

Blandt 15-25-årige som har haft alkoholdebut og som drikker oftere end aldrig (n=909)

*Andet kategorien indeholder blandt andet årsager som 'Drikker sjældent', 'fordi alkohol er det, som er tilgængeligt ved fester', 'drikker for at kunne sove' og 'bruger det i perioder medicinsk'.

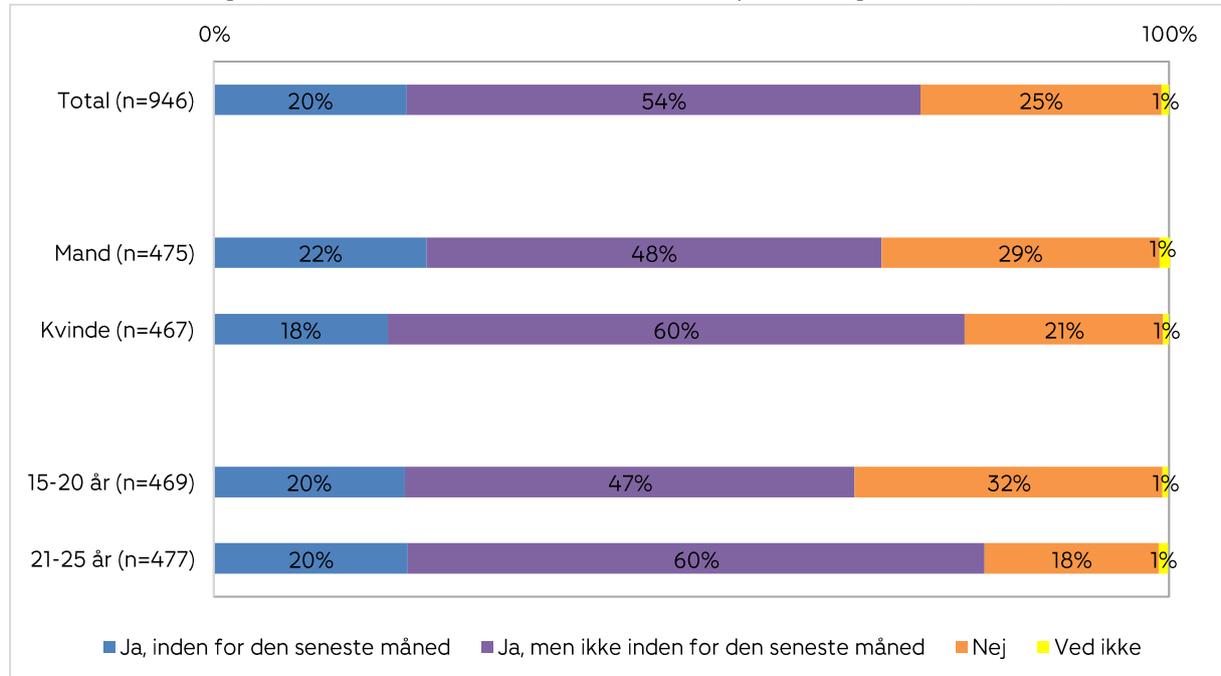
- 83 % af de 15-25-årige angiver, at det er socialt/hyggeagt, som en af de vigtigste grunde til, at de drikker alkohol. Herefter er der 55 % der angiver, at det er sjovt og 38 % der angiver, at det smager godt, som en af de vigtigste grunde til, at de drikker alkohol. 37 % angiver 'Det får mig til at løsne op/smide hæmningerne' og 23 % angiver 'Jeg kan godt lide at være fuld', som en af de vigtigste grunde til, at de drikker alkohol.

3. Oplevelser med at drikke for meget

Prøvet at drikke for meget

Figur 3.1. Har du oplevet at have drukket så meget, at du næste dag ville ønske, at du havde drukket mindre?

Blandt 15-25-årige, der har haft alkoholdebut– fordelt på køn og alder* (n=946).

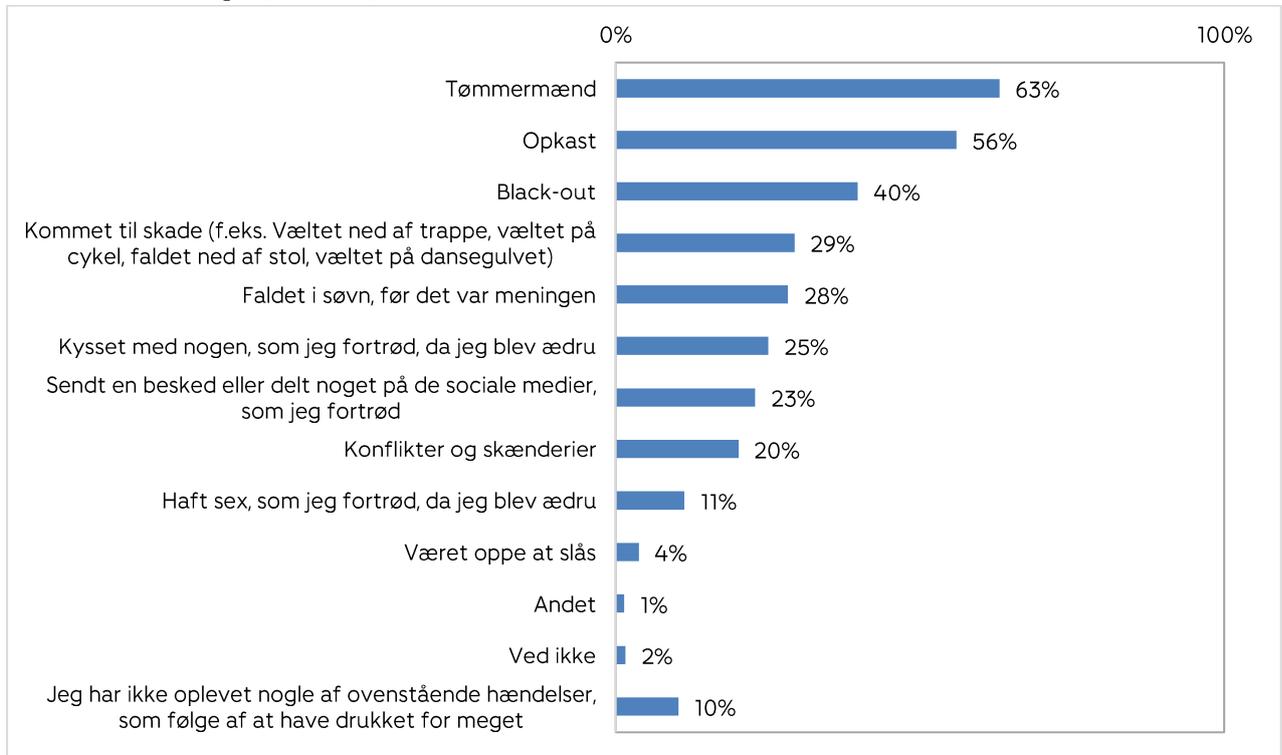
*Ingen forskel for region.

- 74% af 15-25-årige, der har haft alkoholdebut, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. 20% har oplevet det inden for den seneste måned.
- Blandt dem der drikker alkohol, har flere kvinder end mænd oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Til gengæld har flere mænd end kvinder oplevet dette inden for den seneste måned.
- Flere 21-25-årige (80%) end 15-20-årige (67%), der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Inden for den seneste måned er andelen dog ens (20%).

Oplevelser, som følge af at have drukket for meget

Figur 3.2. Hvilke af følgende hændelser har du oplevet, som følge af at have drukket for meget? Det var muligt at angive flere svar.

Blandt 15-25-årige (n=1.026).

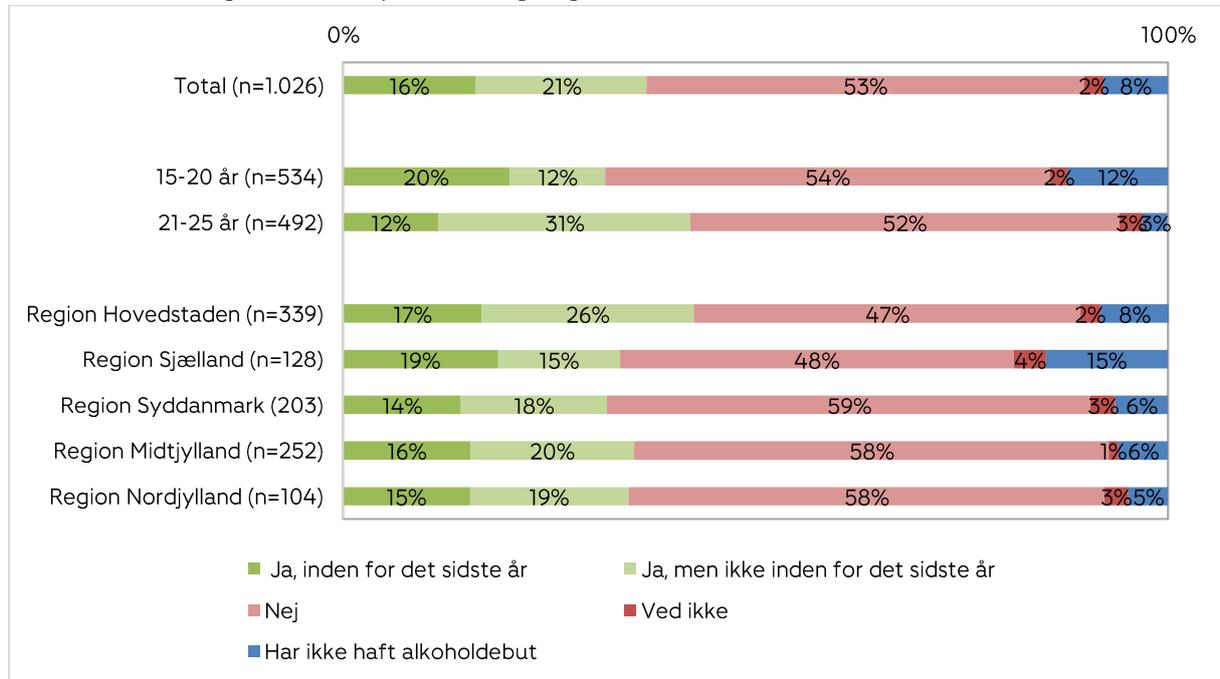
*Andet udgør bl.a.: Kvalme og sagt/gjort ting, man fortrød.

- Blandt 15-25-årige angiver 63 %, at de har fået tømmermænd, som følge af at have drukket for meget, mens 56 % har kastet op. 40 % har haft blackout på grund af alkohol. Knap en tredjedel (29 %) er kommet til skade fordi de havde drukket for meget alkohol.

Gået glip af oplevelser på grund af for meget alkohol

Figur 3.3. Har du prøvet at gå glip af noget, som du gerne ville have været med til, fordi du havde drukket for meget alkohol? (fx fordi du blev dårlig/gik kold/fik blackout).

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.026).

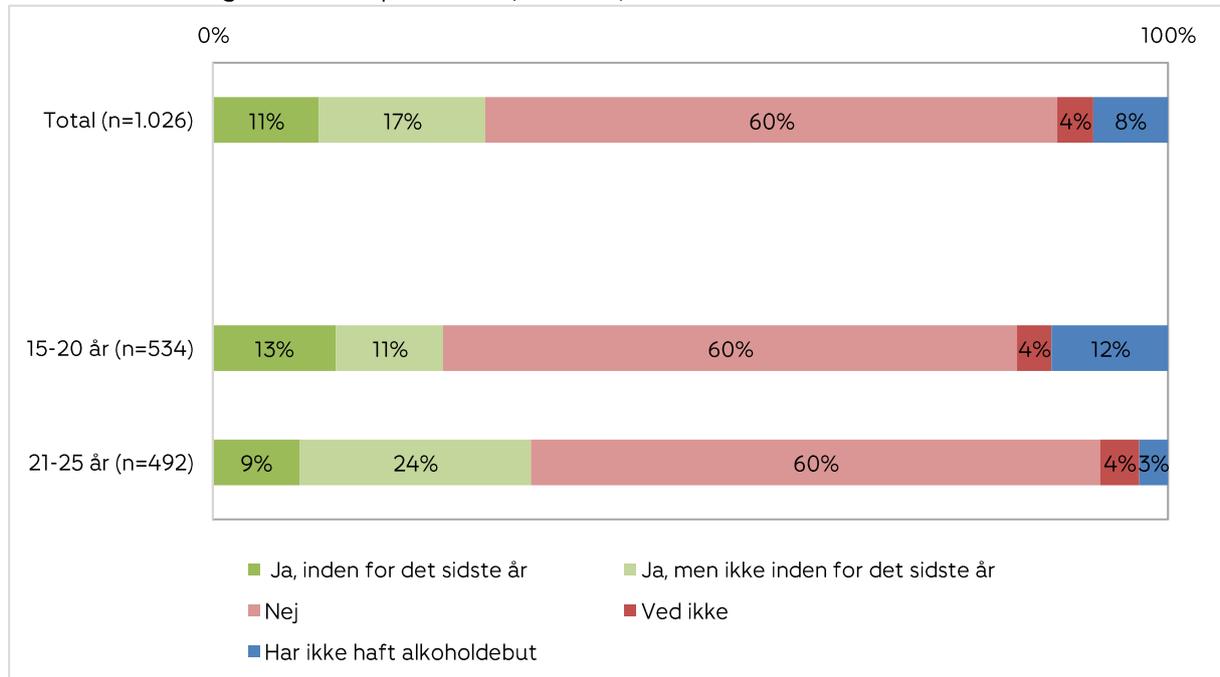
* Ingen forskel for køn.

- 37 % af 15-25-årige er tidligere eller inden for det sidste år gået glip af noget, som de gerne ville have været med til, fordi de havde drukket for meget alkohol.
- Flere 21-25-årige (43 %) end 15-20-årige (32 %) er tidligere eller inden for det sidste år gået glip af noget, som de gerne ville have været med til, fordi de havde drukket for meget alkohol. Dog er flere 15-20-årige end 21-25-årige inden for det sidste år gået glip af noget, som de gerne ville have været med til, fordi de havde drukket for meget alkohol (20% mod 12 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (43 %) er tidligere eller inden for det sidste år gået glip af noget, som de gerne ville have været med til, fordi de havde drukket for meget alkohol. Det gælder færrest fra Region Syddanmark (32 %).

Når oplevelser bliver dårligere på grund af for meget alkohol

Figur 3.4. Har du oplevet, at en fest/koncert/andet arrangement blev dårligere, fordi du havde drukket for meget alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.026).

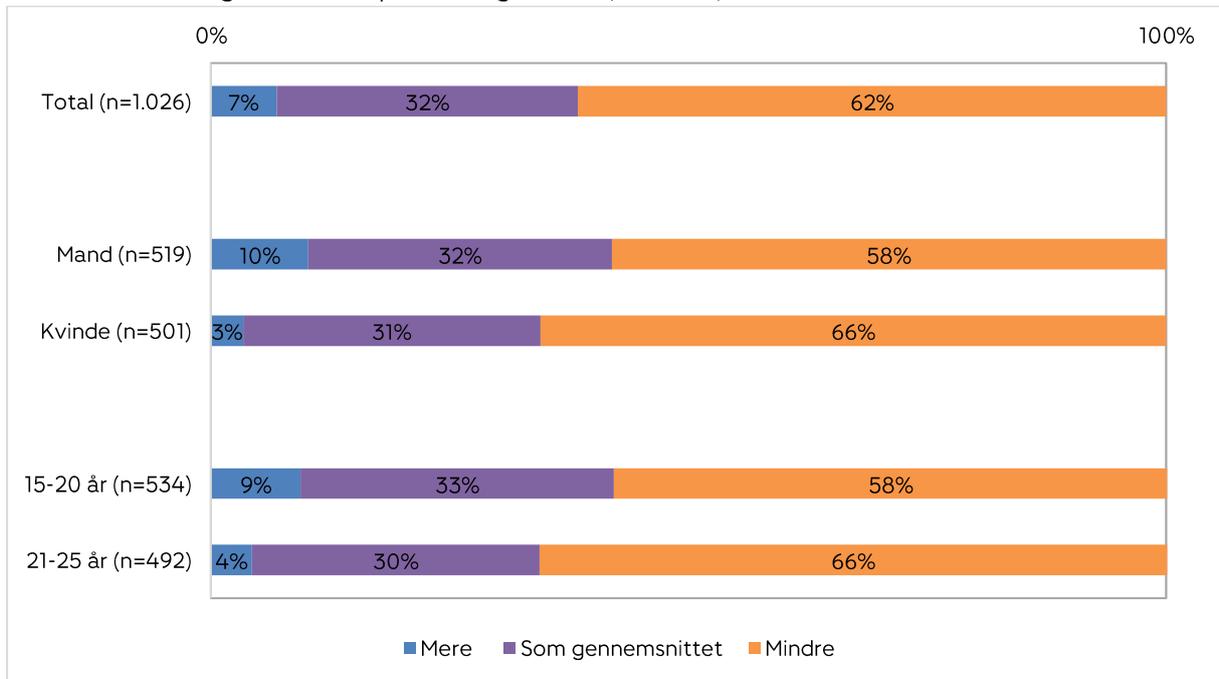
* Ingen forskel for køn og region.

- 28 % af 15-25-årige har tidligere eller inden for det sidste år oplevet, at et arrangement blev dårligere, fordi de havde drukket for meget alkohol.
- Flere 21-25-årige (33 %) end 15-20-årige (24 %) har tidligere eller inden for det sidste år oplevet, at et arrangement blev dårligere, fordi de havde drukket for meget alkohol. Dog har flere 15-20-årige (13 %) end 21-25-årige (9 %) oplevet det inden for det sidste år.

4. Kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

Alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende

Figur 4.1. Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.026).

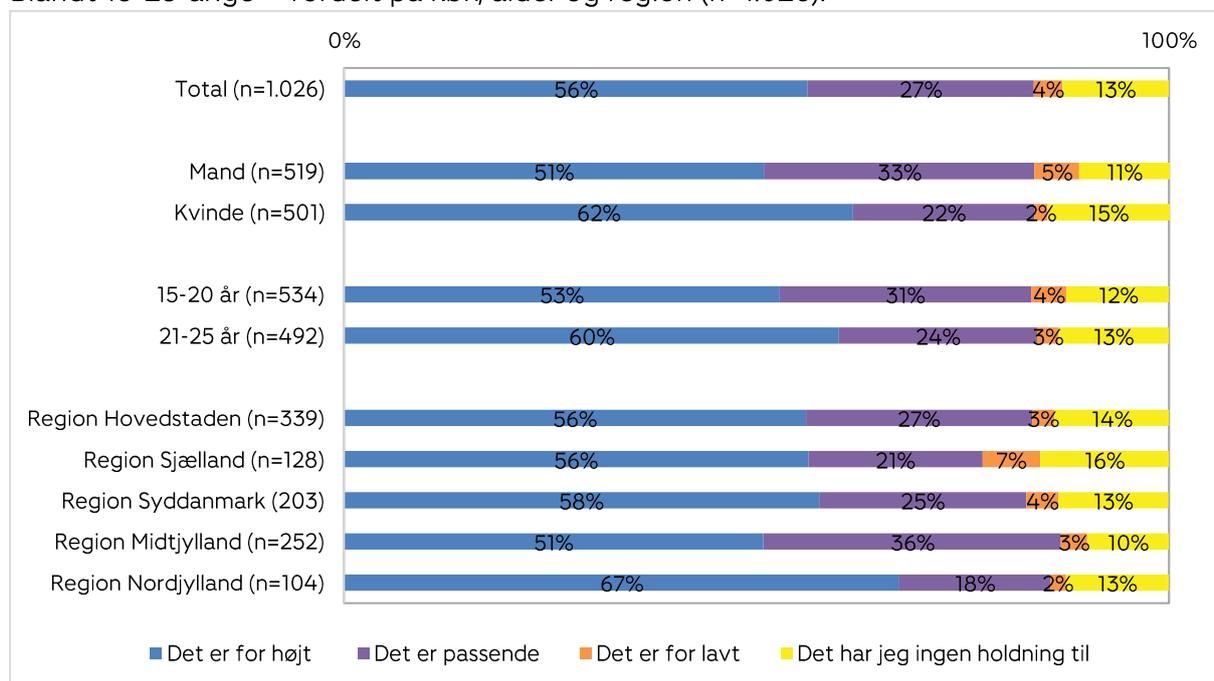

* Ingen forskel for region.

- Blandt 15-25-årige mener 62 %, at de drikker mindre alkohol end deres jævnaldrende, mens 32 % mener, at de drikker som gennemsnittet. 7 % mener, at de drikker mere end deres jævnaldrende.
- Flere mænd end kvinder mener, at de drikker mere alkohol end deres jævnaldrende (10 % mod 3 %), mens flere kvinder end mænd mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (66 % mod 58 %).
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige mener, at de drikker mere alkohol end deres jævnaldrende (9 % mod 4 %), mens flere 21-25-årige end 15-20-årige mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (66 % mod 58 %).

Holdning til danske unges alkoholforbrug

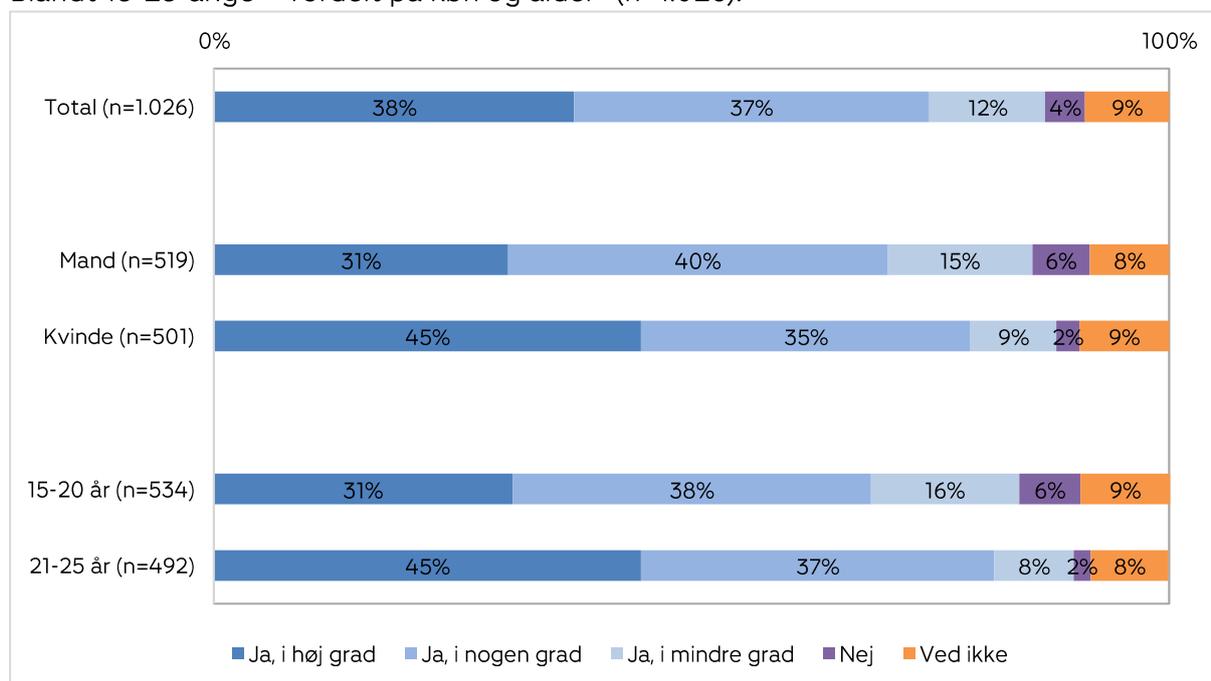
Figur 4.2. *Hvad mener du om alkoholforbruget blandt danske unge på din alder?*
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.026).

- Over halvdelen af 15-25-årige mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (56 %), mens 27 % mener, at det er passende. 4 % mener, at det er for lavt.
- Flere kvinder end mænd mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (62 % mod 51 %).
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige mener, at alkoholforbruget er passende (31 % mod 24 %), mens en større andel af 21-25-årige mener, at det er for højt (60 % mod 53 %).
- Flest fra Region Nordjylland (67 %) mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt, mens færrest fra Region Midtjylland mener dette (51 %).

Relevans af at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget i Danmark

Figur 4.3. Synes du, at det er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge i Danmark? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.026).

* Ingen forskel for region.

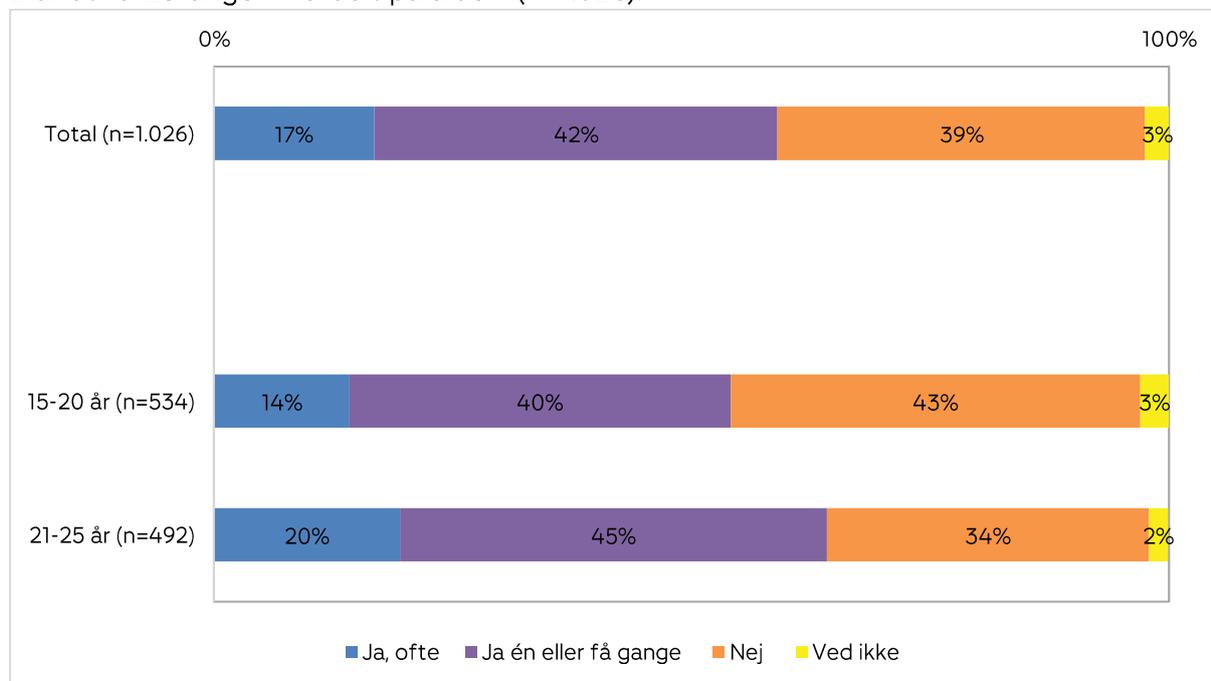
- 75 % af 15-25-årige synes, at det er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge i Danmark (enten i høj eller nogen grad). 4 % synes ikke, at det er relevant.
- Flere kvinder end mænd synes, at det i høj grad er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget (45 % mod 31 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige synes, at det i høj grad er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget (45 % mod 31 %).

5. Drikkepres

Oplevet drikkepres

Figur 5.1. Har du oplevet, at dine venner/veninder har forsøgt at få dig til at drikke mere alkohol, end du havde lyst til?

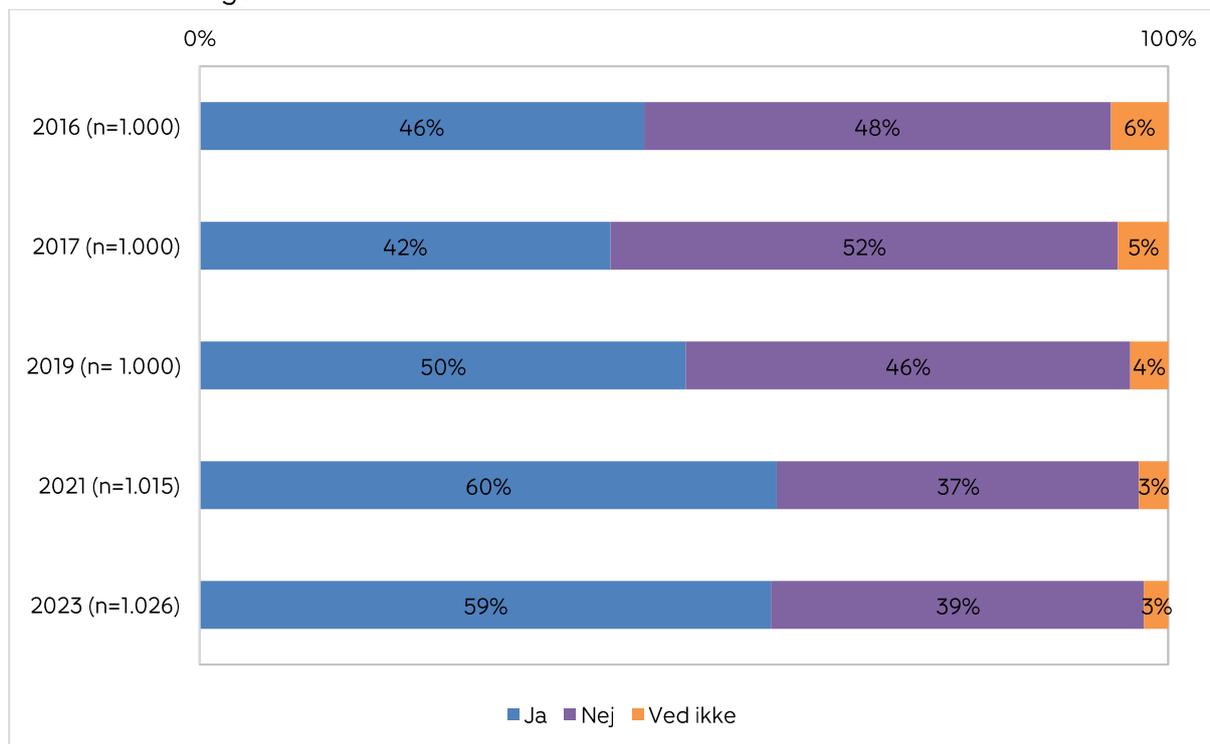
Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.026).

* Ingen forskel for køn og region.

- 59 % af 15-25-årige har én eller flere gange oplevet, at deres venner/veninder har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til, mens 39 % ikke har oplevet det.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet, at deres venner/veninder har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til (65 % mod 54 %).

Figur 5.2. Udvikling 2016-2023.⁹ Har du oplevet, at dine venner/veninder har forsøgt at få dig til at drikke mere alkohol, end du havde lyst til?
Blandt 15-25-årige.

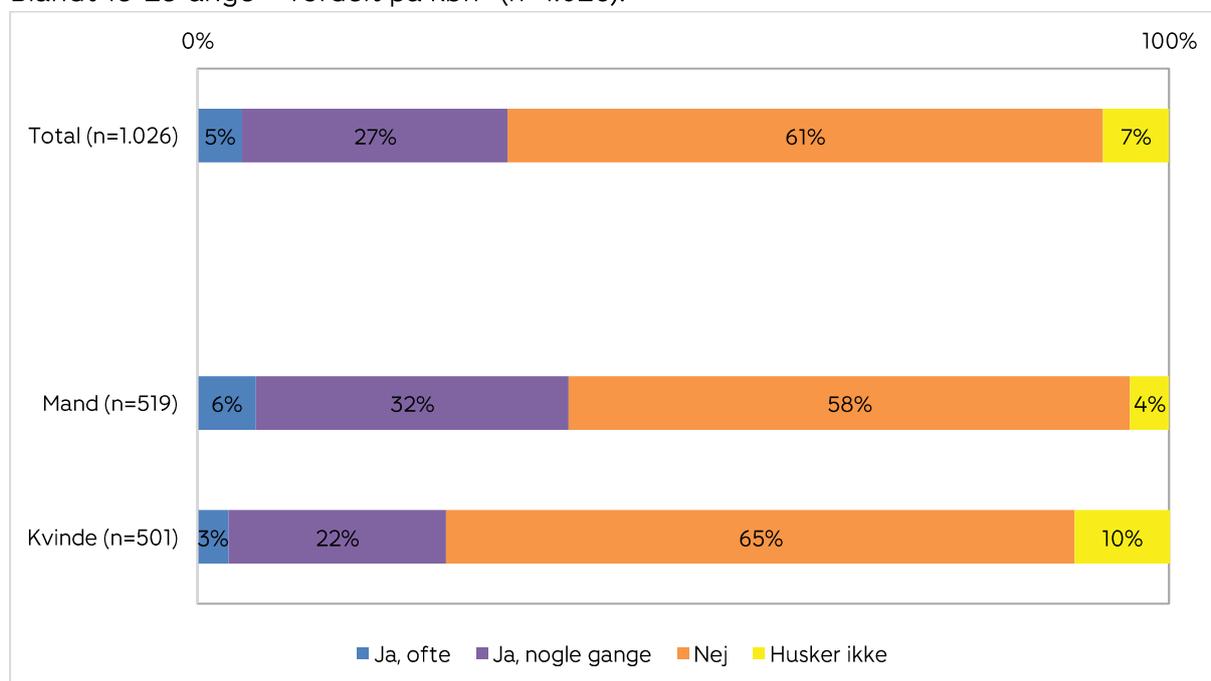
- Der er sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der har oplevet at deres venner/veninder har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til fra 2016-2023.
- Der ses en signifikant forskel i andelen, der har oplevet drikkepres, mellem 2023 og årene 2016, 2017 og 2019.

⁹Der er testet for signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2021, 2019, 2017 og 2016. Forskellene mellem 2023 og henholdsvis 2016, 2017 og 2019 er signifikante, mens der ikke er nogen signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2021. Der er ikke testet for forskelle mellem 2016, 2017, 2019 og 2021 indbyrdes.

Forsøgt at drikkepresse andre

Figur 5.3. Har du nogensinde forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt 'nej tak'?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.026).

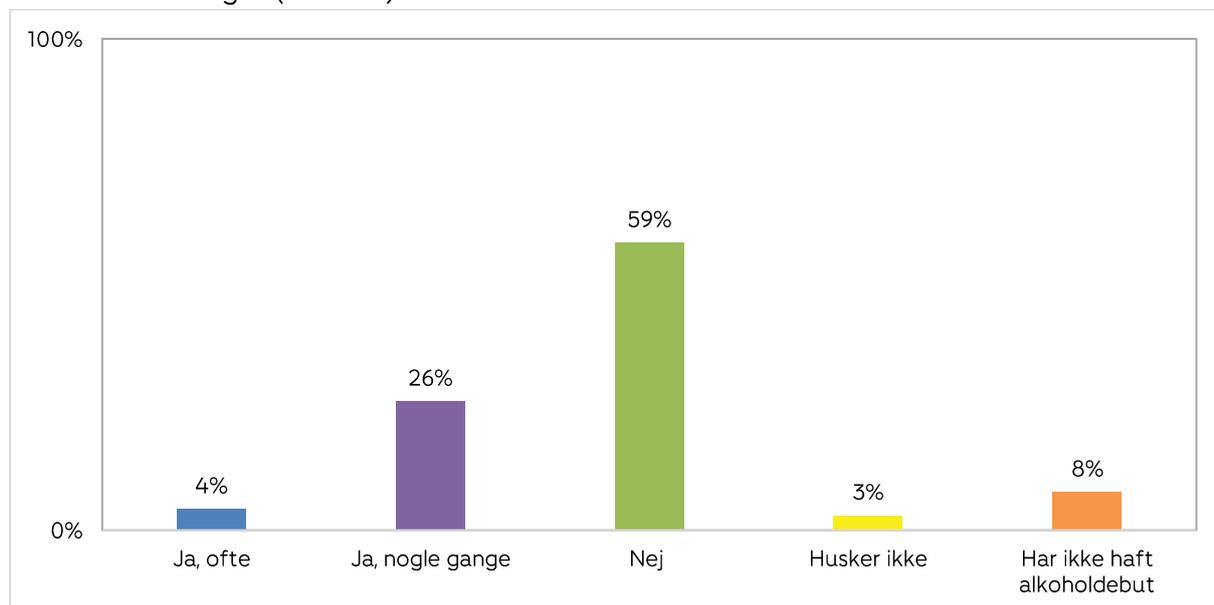
* Ingen forskel for alder og region.

- 32 % af 15-25-årige har én eller flere gange forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt 'nej tak'.
- Flere mænd end kvinder har forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt 'nej tak' (38 % mod 25 %).

Drukket mere, fordi det forventes

Figur 5.4. *Drikker du nogensinde mere alkohol, end du har lyst til, fordi du føler, at det forventes?*

Blandt 15-25-årige* (n=1.026)¹⁰.

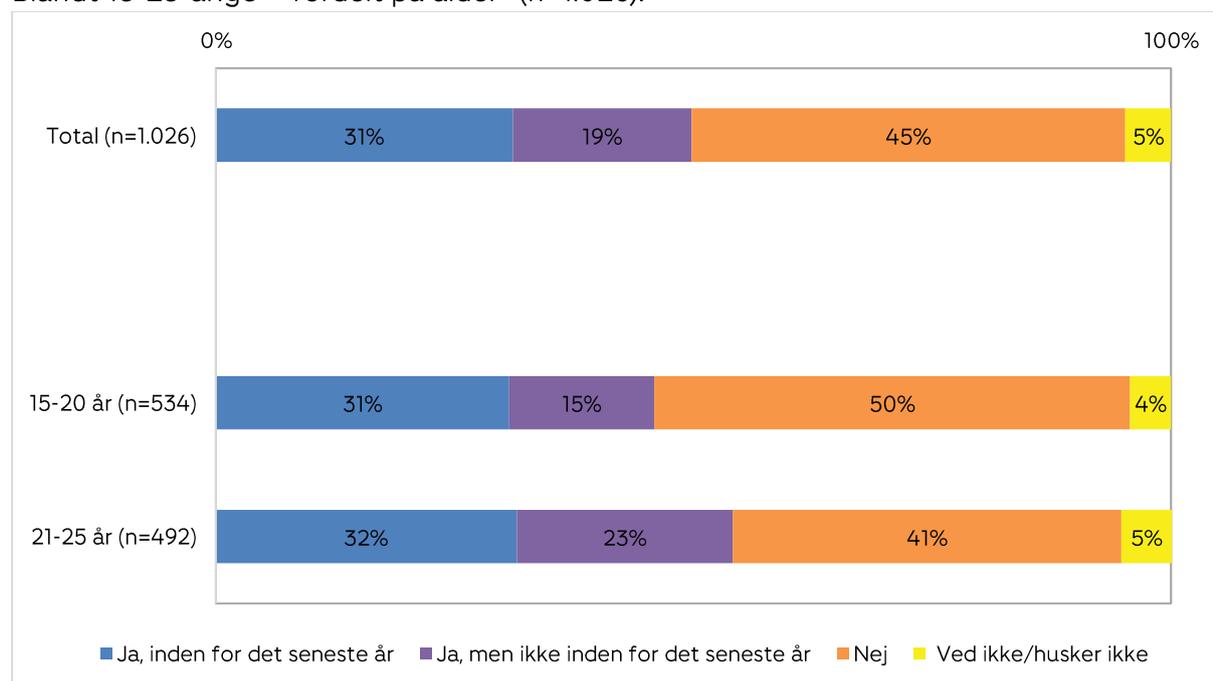
* Ingen forskel for køn, alder og region.

- 30 % af 15-25-årige drikker nogle gange eller ofte mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes, mens 59 % ikke gør det.

¹⁰ Der er signifikante forskelle for alder og region, når svarmuligheden 'har ikke haft alkoholdebut' er medtaget i variabelen. Der er dog ingen forskelle for køn, alder og region, når denne svarmulighed fjernes fra variabelen. Det antages derfor, at forskellene ligger i svarmuligheden 'Har ikke haft alkoholdebut' og derfor er disse ikke medtaget i ovenstående figur.

Figur 5.5. Har du nogensinde sagt nej til at deltage i et socialt arrangement, fordi du ikke havde lyst til at drikke alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.026).

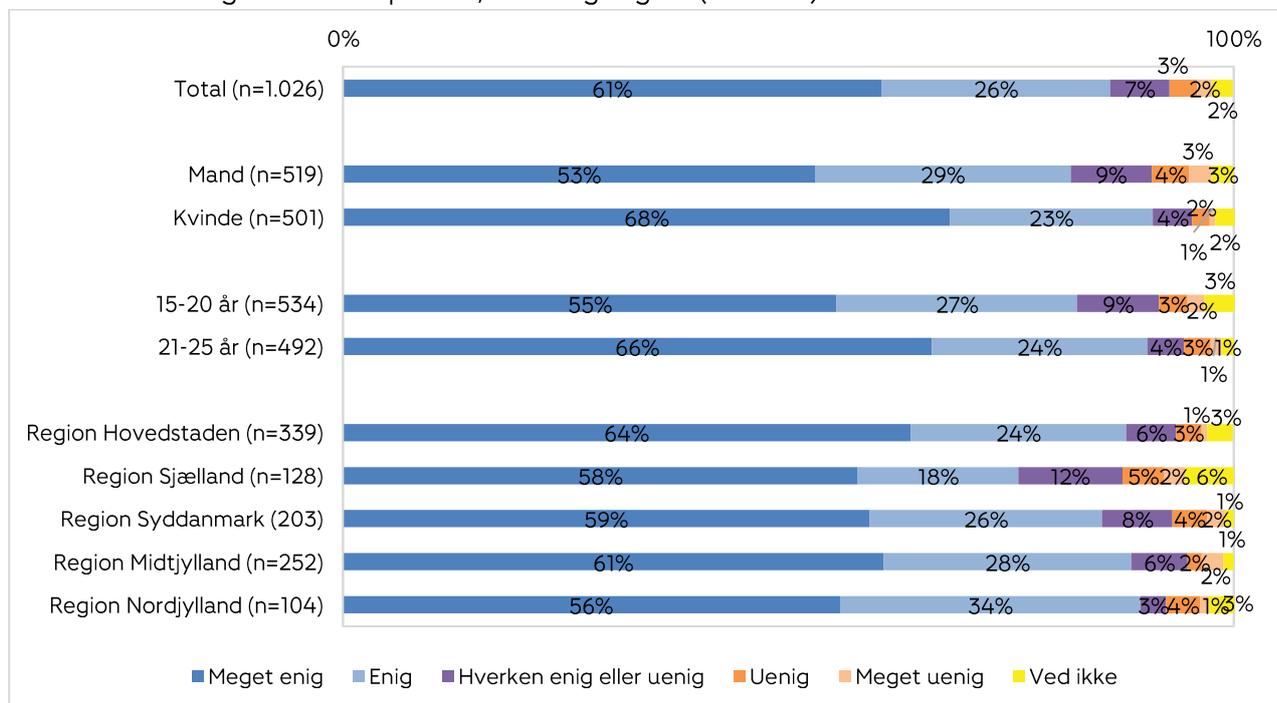
* Ingen forskel for køn og region.

- 50 % af 15-25-årige har inden for det seneste år eller tidligere sagt nej til at deltage i et socialt arrangement, fordi de ikke havde lyst til at drikke alkohol. 31 % har gjort det inden for det seneste år.
- Flere 21-25-årige (55 %) end 15-20-årige (46 %) har inden for det seneste år eller tidligere sagt nej til at deltage i et socialt arrangement, fordi de ikke havde lyst til at drikke alkohol.

En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

Figur 5.6. Hvor enig eller uenig er du i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.026).

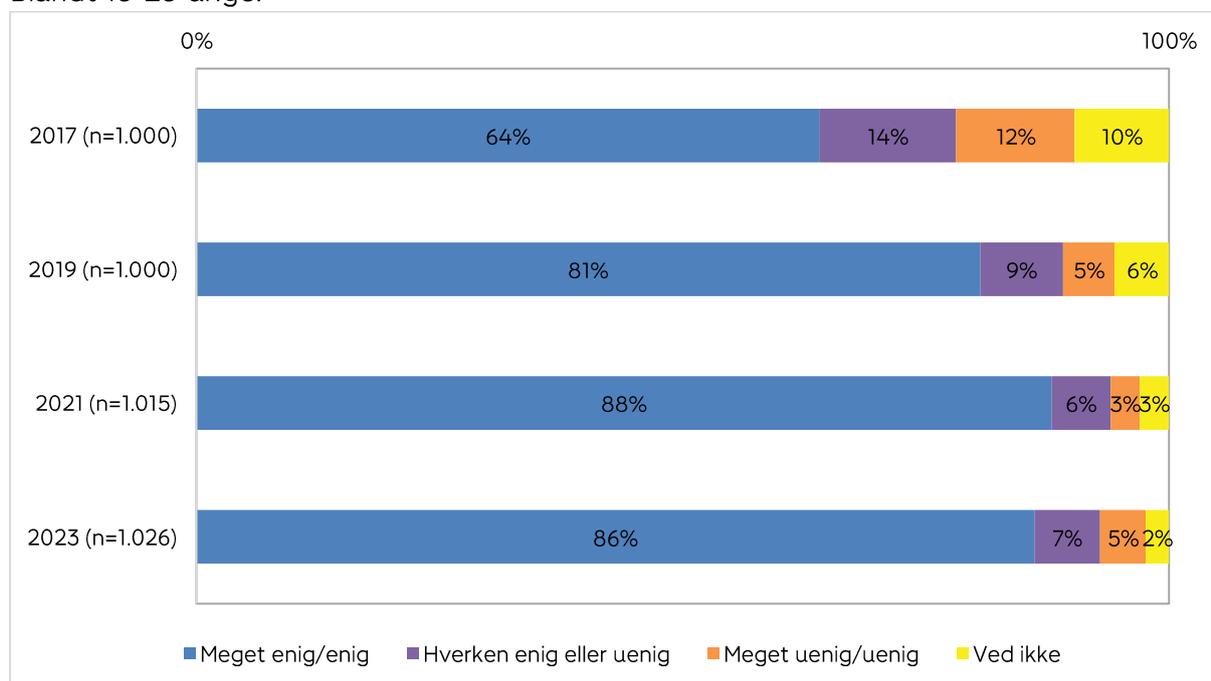

- Størstedelen (87 %) af 15-25-årige er enige eller meget enige i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol, mens 5 % er uenige eller meget uenige.
- Flere kvinder (91 %) end mænd (82 %) mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol (90 % mod 82 %).
- Flest fra Region Nordjylland (90 %) mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol. Færrest fra Region Sjælland mener det (76 %).

Udvikling i holdningen til en alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

Figur 5.7. Udvikling fra 2017-2023.¹¹ *Hvor enig eller uenig er du i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol?*

Blandt 15-25-årige.

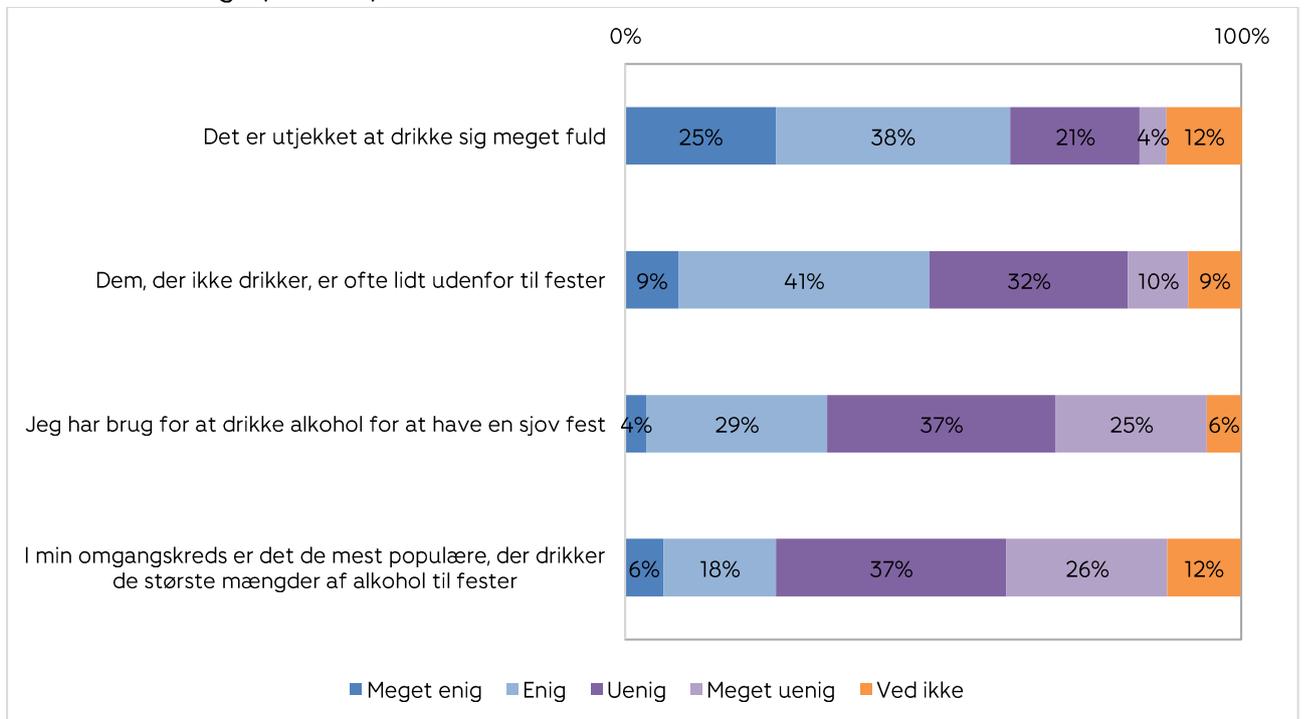
- Der er sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der er enige eller meget enige i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol fra 2017-2021.
- Der ses en signifikant forskel i andelen, der ønsker en alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres, mellem 2023 og årene 2017 og 2019.

¹¹Der er testet for signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2021, 2019 og 2017. Forskellene mellem 2023 og henholdsvis 2017 og 2019 er signifikante, mens der ikke er nogen signifikant forskel mellem 2023 i forhold til 2021. Der er ikke testet for forskelle mellem 2017, 2019 og 2021 indbyrdes.

6. Alkohol, fester og venner

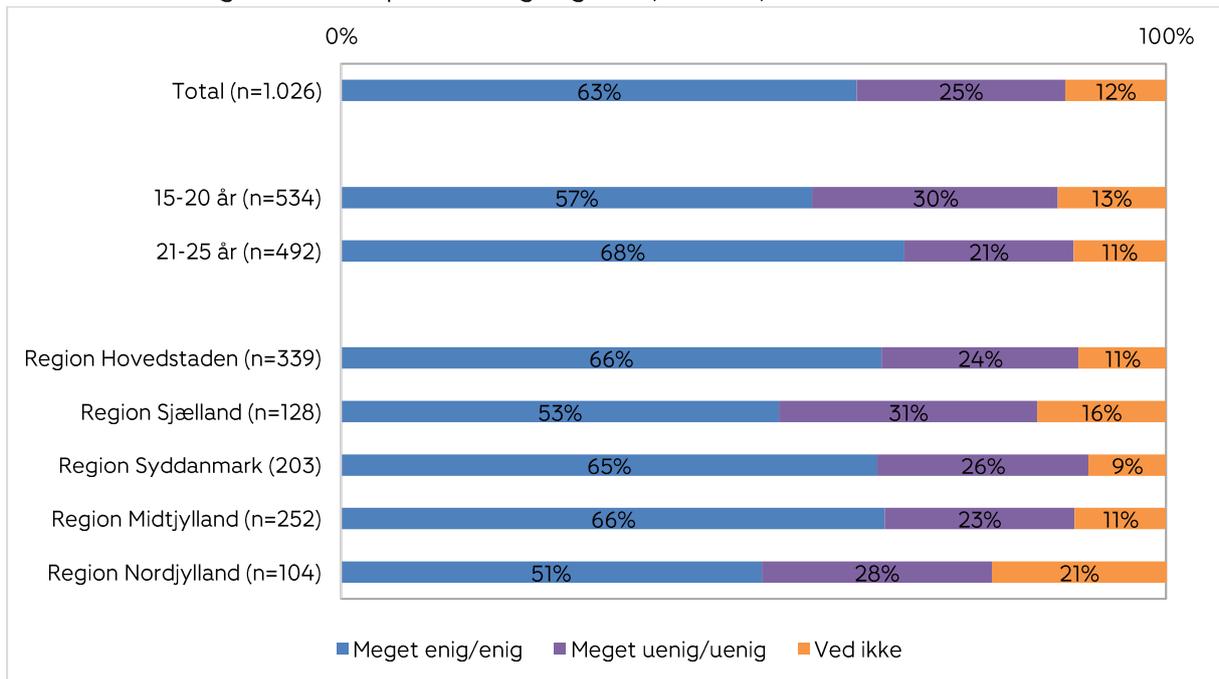
Holdninger til alkohol og fester

Figur 6.1. *Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?*
Blandt 15-25-årige (n=1.026).

- Omtrent 6 ud af 10 (63 %) af 15-25-årige er meget enige eller enige i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld, mens 25 % er meget uenige eller uenige.
- 50 % mener, at dem, der ikke drikker ofte, er lidt udenfor til fester, mens 42 % ikke mener det.
- 62 % mener ikke, at de har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest, mens 33 % mener det.
- 63 % mener ikke, at det er de mest populære i deres omgangskreds, der drikker de største mængder af alkohol til fester, mens 24 % mener det.

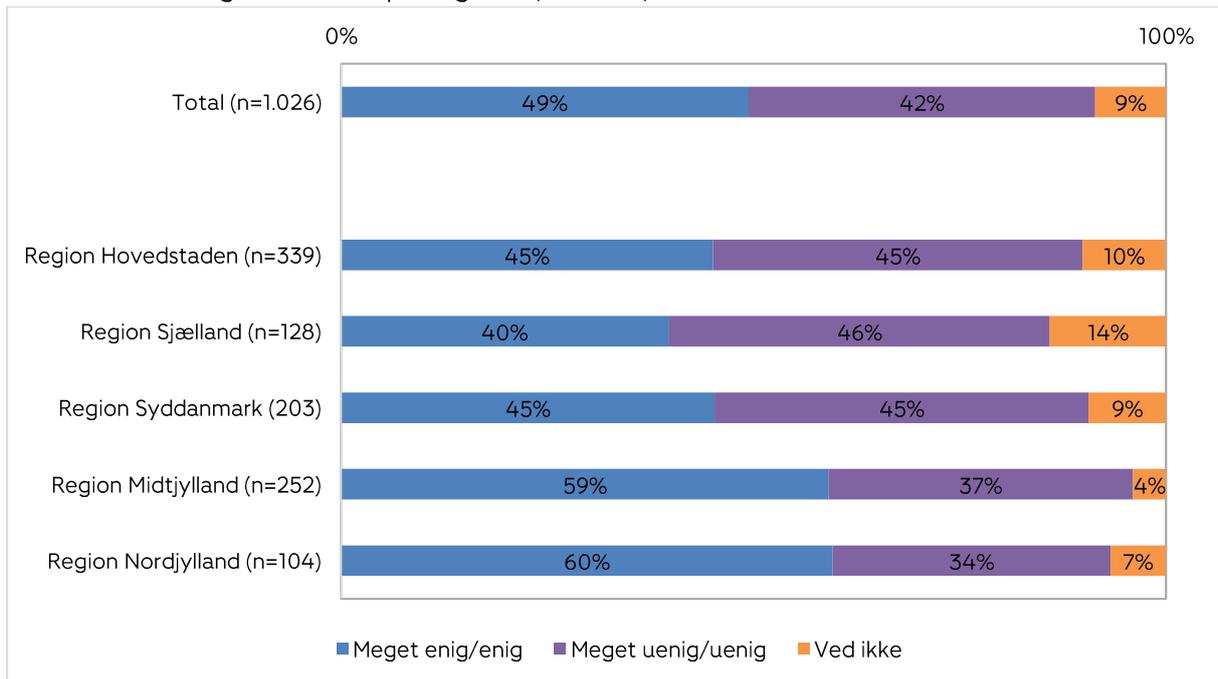
Figur 6.2. Det er utjekket at drikke sig meget fuld.
Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.026).

* Ingen forskel for køn.

- Flere 21-25-årige end 15-20-årige mener, at det er utjekket at drikke sig meget fuld (68 % mod 57 %).
- Flest fra Region Hovedstaden og Region Midtjylland (66%) mener, at det er utjekket at drikke sig meget fuld. Færrest fra Region Nordjylland er enige i det (51 %).

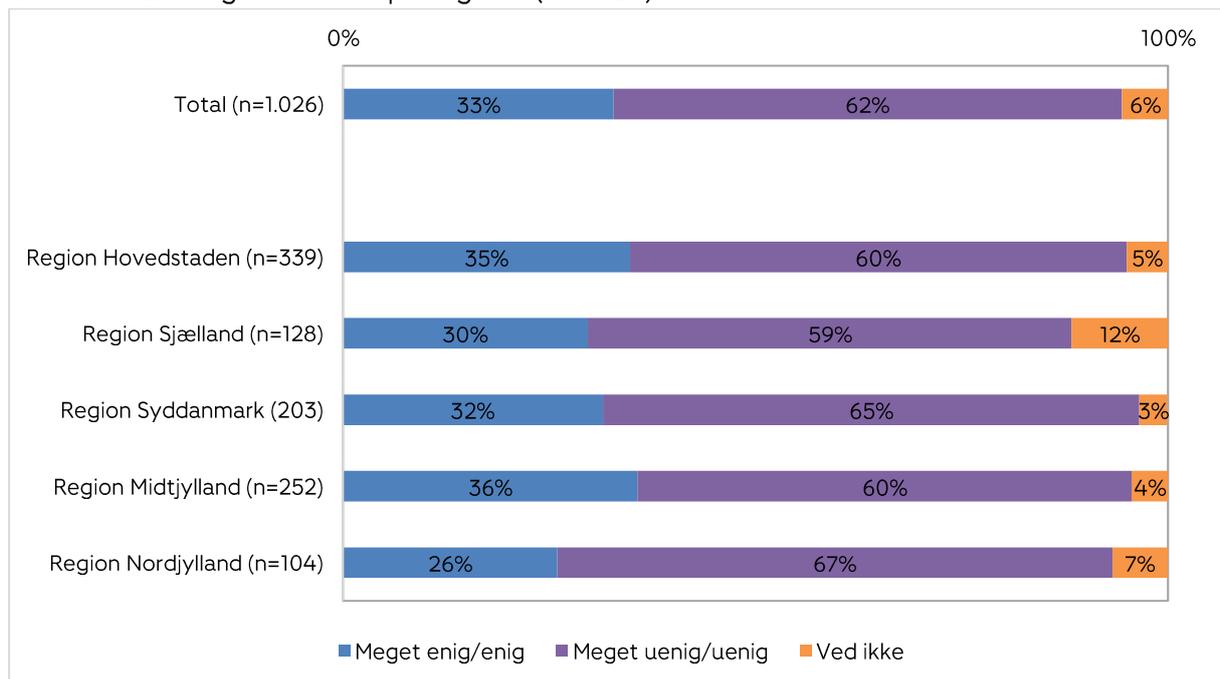
Figur 6.3. Dem, der ikke drikker, er ofte lidt udenfor til fester.
Blandt 15-25-årige – fordelt på region* (n=1.026).

* Ingen forskel for køn og alder.

- Flest fra Region Nordjylland (60 %) og Region Midtjylland (59 %) og færrest fra Region Sjælland (40 %) mener, at dem, der ikke drikker, ofte er lidt udenfor til fester.

Figur 6.4. Jeg har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest.
Blandt 15-25-årige – fordelt på region* (n=1.026).

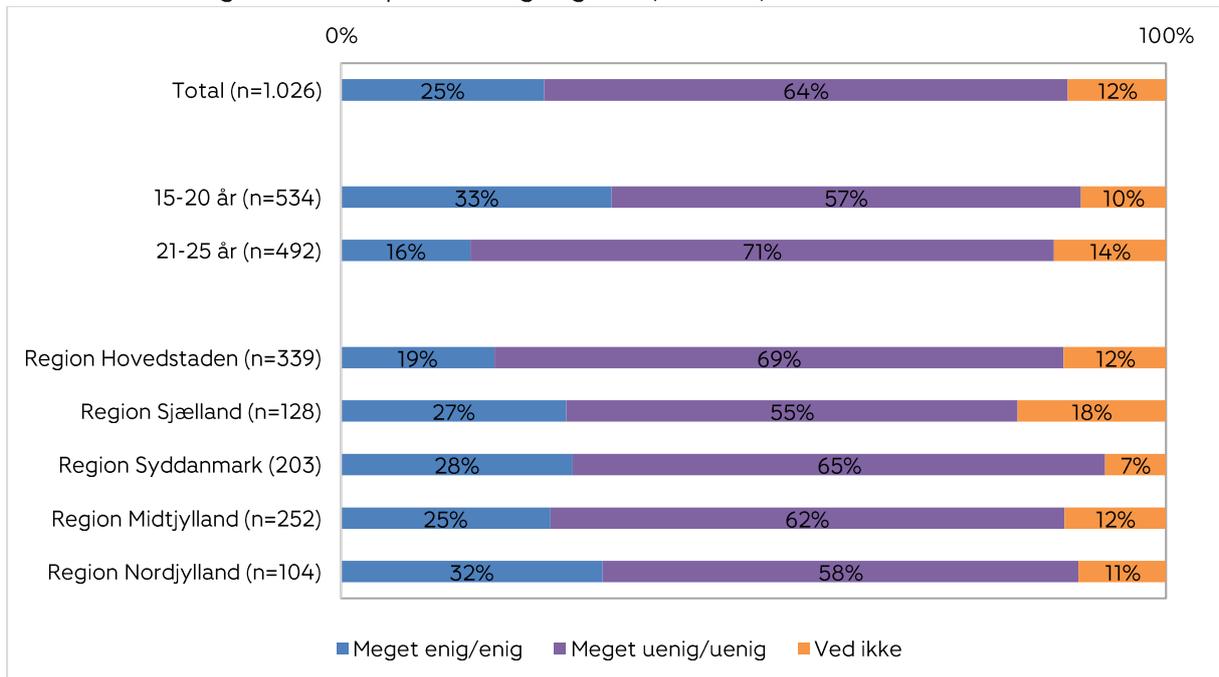

* Ingen forskel for køn og alder.

- Flest fra Region Midtjylland og Region Hovedstaden er enige i, at de har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest (henholdsvis 36 % og 35 %), mens det gælder færrest fra Region Nordjylland (26 %).

Figur 6.5. I min omgangskreds er det de mest populære, der drikker de største mængder af alkohol til fester.

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.026).

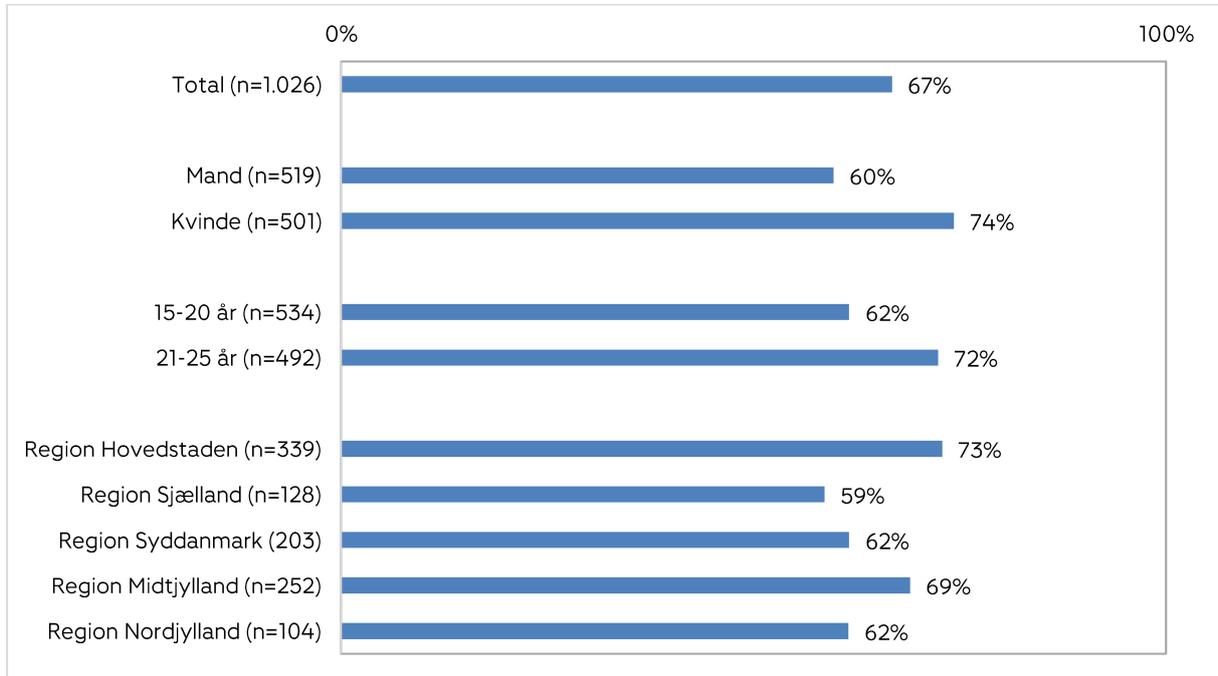

* Ingen forskel for køn

- Flere 15-20-årige (33 %) end 21-25-årige (16 %) er enige i, at det i deres omgangskreds, er de mest populære, der drikker de største mængder af alkohol til fester.
- Flest fra Region Nordjylland (32 %) og færrest fra Region Hovedstaden (19 %) er enige i, at det i deres omgangskreds, er de mest populære, der drikker de største mængder af alkohol til fester.

Oplevelser i forhold til venner, alkohol og fester

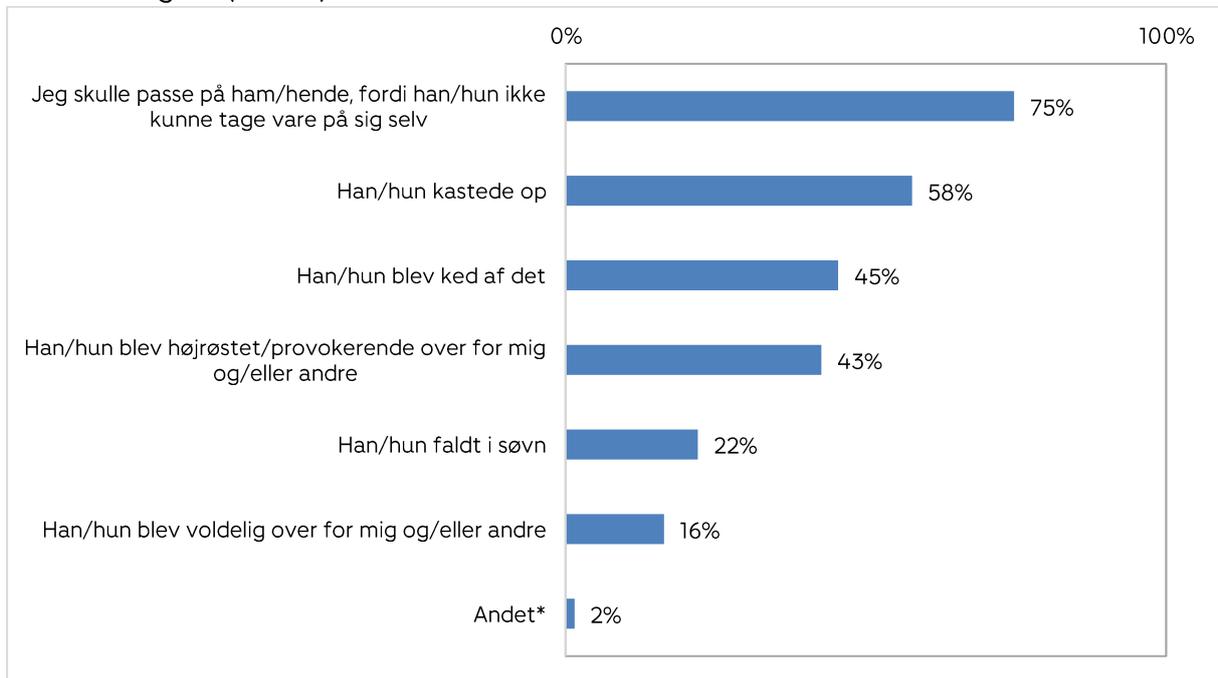
Figur 6.6. Har du oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dig? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.026).

- 67 % af 15-25-årige har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem.
- Flere kvinder end mænd har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem (74 % mod 60 %).
- Flere 21-25-årige (72 %) end 15-20-årige (62 %) har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem.
- Flest fra Region Hovedstaden (73 %) og færrest fra Region Sjælland (59 %) har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem.

Figur 6.7. I hvilke(n) situation(er) har du oplevet, at en fest blev dårligere for dig, fordi din ven havde drukket for meget?

Blandt 15-25-årige, der angiver at have oplevet en ven/veninde blive så fuld, det gjorde festen dårligere (n=685).

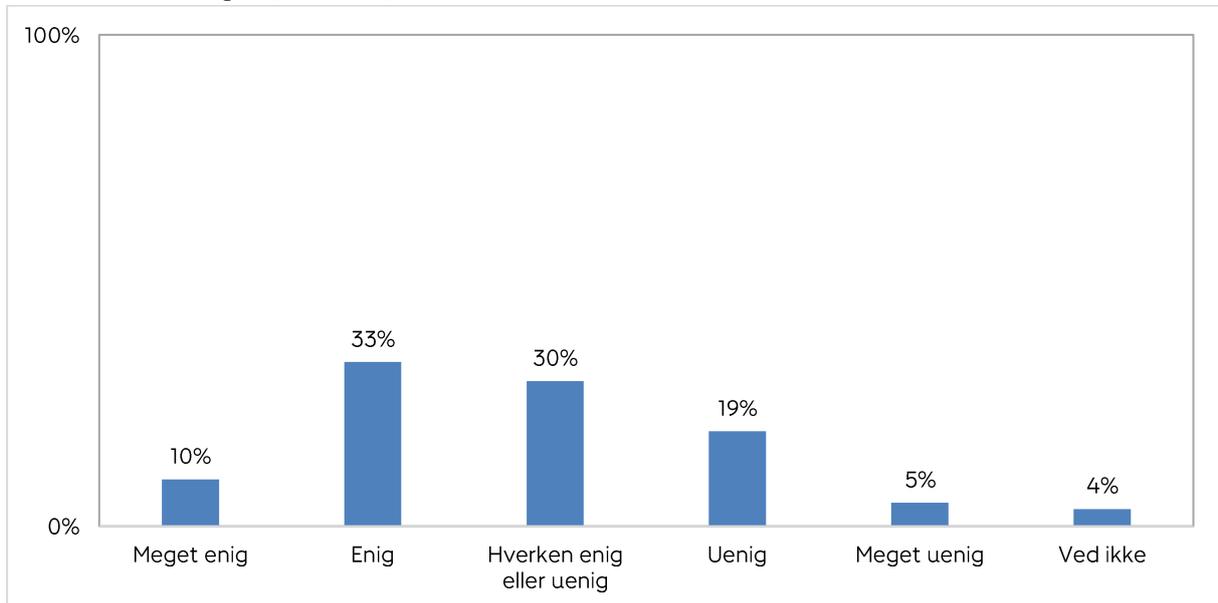

*Andet udgøres bl.a. af: han/hun sagde upassende/pinlige ting og han/hun kom til skade.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet, at en ven/veninde blev så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem, angiver 75 %, at festen blev dårligere, fordi de skulle passe på deres ven/veninde. Over halvdelen (58 %) angiver, at deres ven/veninde kastede op, mens 45 % angiver, at deres ven/veninde blev ked af det og 43 % angiver, at deres ven/veninde blev højrøstet/provokerende. 16 % angiver, at en fest blev dårligere, fordi deres ven/veninde blev voldelig.

Alkohol og det sociale fællesskab

Figur 6.8. *Hvor enig eller uenig er du i, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol? Blandt 15-25-årige* (n=1.026).*

*Ingen forskel for køn, alder og region.

- 43 % er meget enige eller enige i, at det kan være svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol, mens 24 % er meget uenige eller uenige.

7. Alkohol og studieliv

Analyserne i kapitlet er baseret på unge, der enten går på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx) (n=253), går på EUD/teknisk skole (n=38), en videregående uddannelse (n=300), er i lære (n=17), er i arbejde (n=226), er arbejdssøgende (n=49) eller har svaret "andet" (n=19). De øvrige respondenter har enten svaret, at de går i folkeskole/på efterskole/på privatskole (n=124).

Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 7.1. Tænk tilbage på dengang du gik i 9./10. klasse: Havde du en forventning om, at dit alkoholforbrug ville ændre sig, når du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole)?

Blandt 15-25-årige der har gået på en ungdomsuddannelse (n=888)¹²

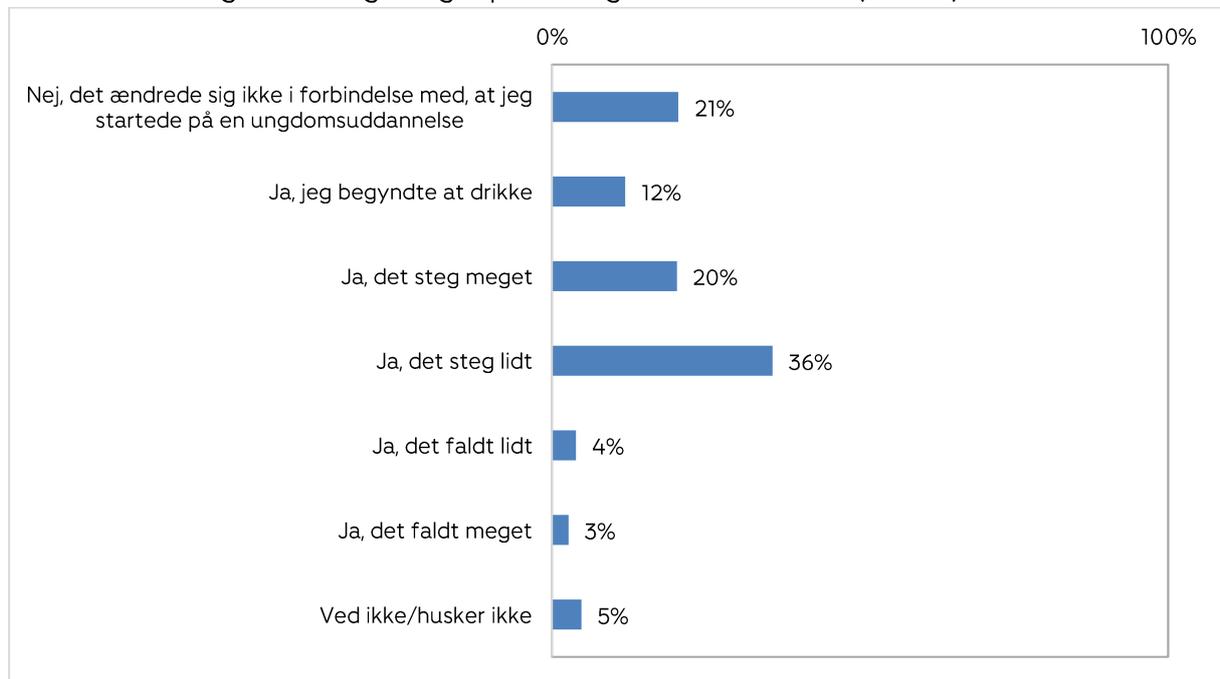
- 32 % af de 15-25-årige, der har gået på en ungdomsuddannelse, havde ingen forventninger til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig, da de gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse.
- 54 % forventede, at deres alkoholforbrug ville stige enten ved, at det ville stige lidt (25 %), meget (16 %) eller at de ville begynde at drikke alkohol (13 %). 2 % forventede, at deres alkoholforbrug ville falde i forbindelse med overgangen til ungdomsuddannelsen.

¹² Personer, som har angivet, at de ikke har gået på en ungdomsuddannelse, indgår ikke i denne figur (n=138)

Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 7.2. *Udviklede dit alkoholforbrug sig, da du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole)?*

Blandt 15-25-årige der har gået/går på en ungdomsuddannelse (n=888).¹³

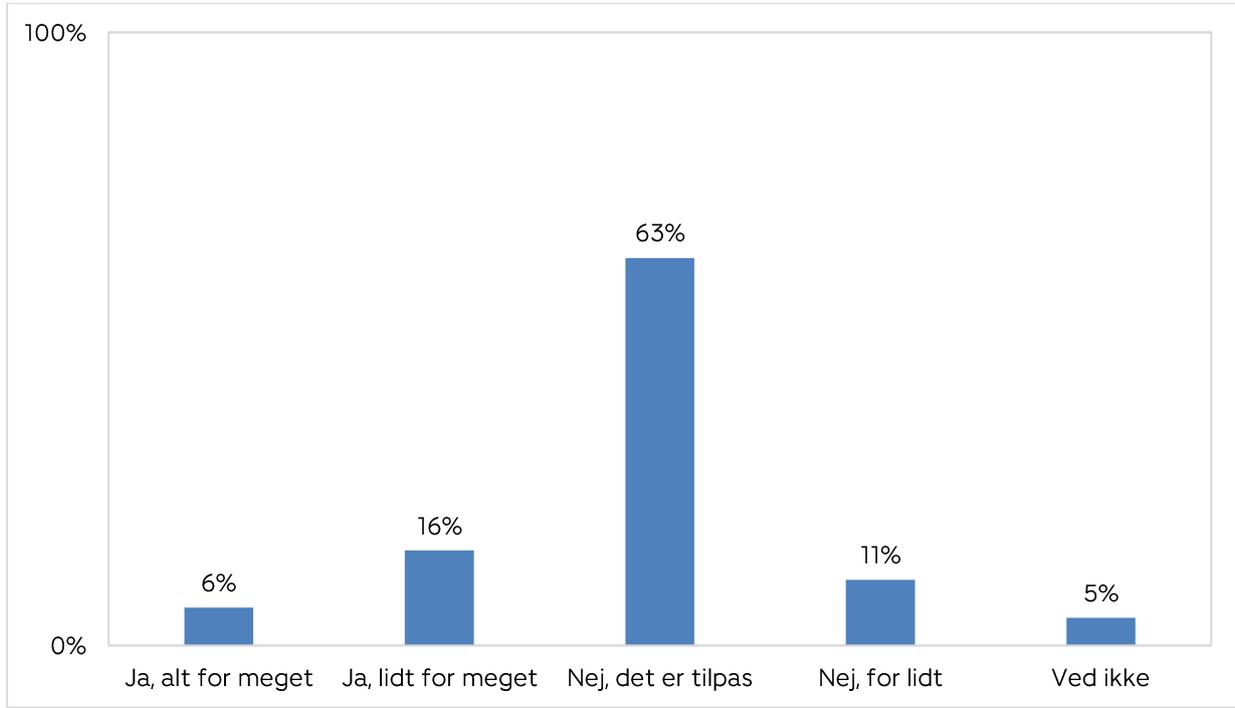
- 68 % af 15-25-årige, der har gået/går på en ungdomsuddannelse, angiver at deres alkoholforbrug steg – enten lidt (36 %), meget (20 %) eller at de begyndte at drikke (12 %) – i forbindelse med, at de startede på en ungdomsuddannelse. 21 % angiver, at deres alkoholforbrug ikke ændrede sig, mens 7 % angiver, at deres alkoholforbrug faldt.

¹³ Personer, som har angivet, at de ikke har gået på en ungdomsuddannelse, indgår ikke i denne figur (n=138)

Holdninger til alkohol på skolen/studiet?

Figur 7.3. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture mm.).

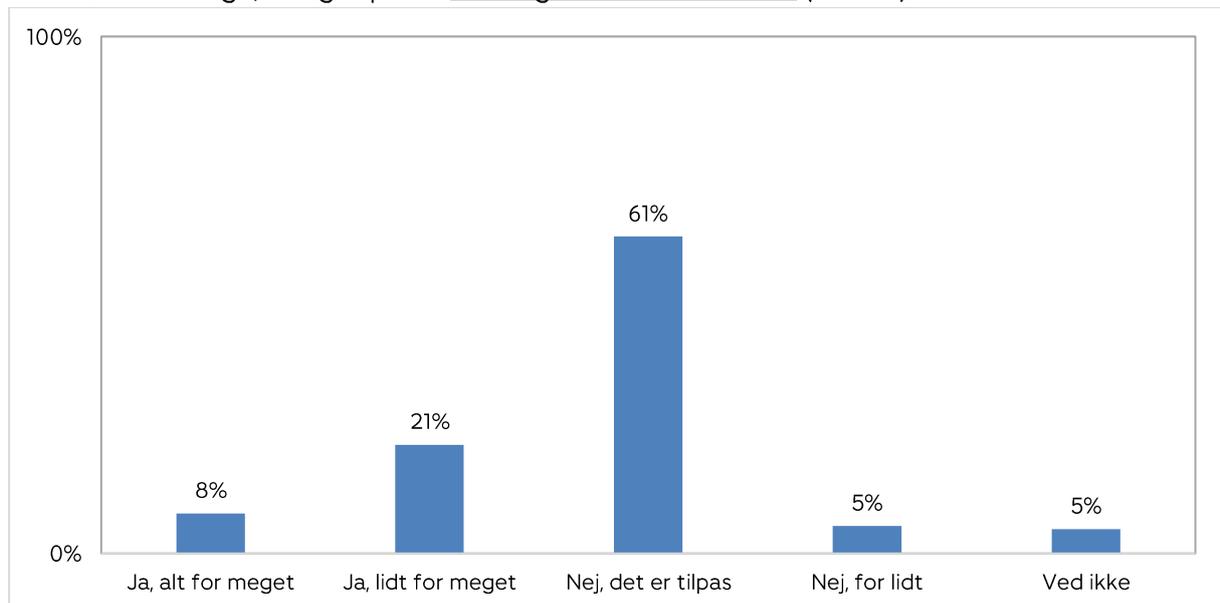
Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole) (n=291).

- Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, synes 22 %, at alkohol fylder for meget på skolen, mens 63 % mener, at det er tilpas. 11 % mener, at alkohol fylder for lidt på skolen.

Figur 7.4. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture mm.).

Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse (n=300).

- Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse, synes 29 %, at alkohol fylder for meget på studiet, mens 61 % synes, at det er tilpas. 5% mener, at alkohol fylder for lidt på studiet.

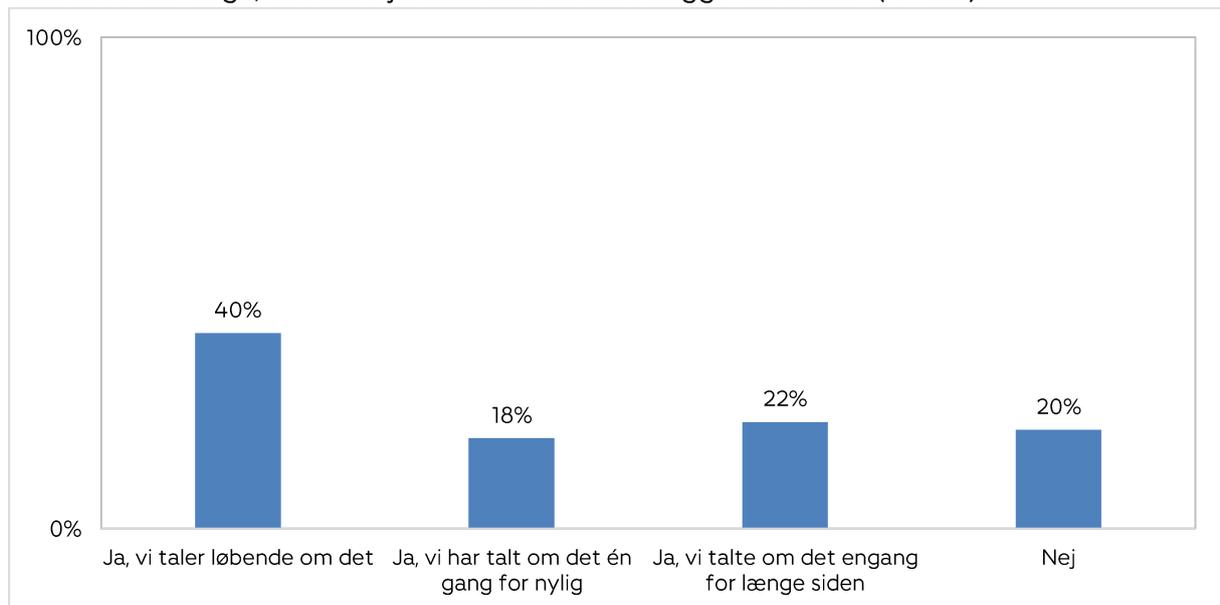
8. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

Spørgsmålene, som analyserne i kapitlet er baseret på, er kun stillet til 15-20-årige unge, der bor hjemme hos én eller begge deres forældre (n=465).

Talt med forældre om alkohol

Figur 8.1. Har du talt med dine forældre om dit forhold til alkohol?

Blandt 15-20-årige, der bor hjemme hos én eller begge forældre* (n=465).

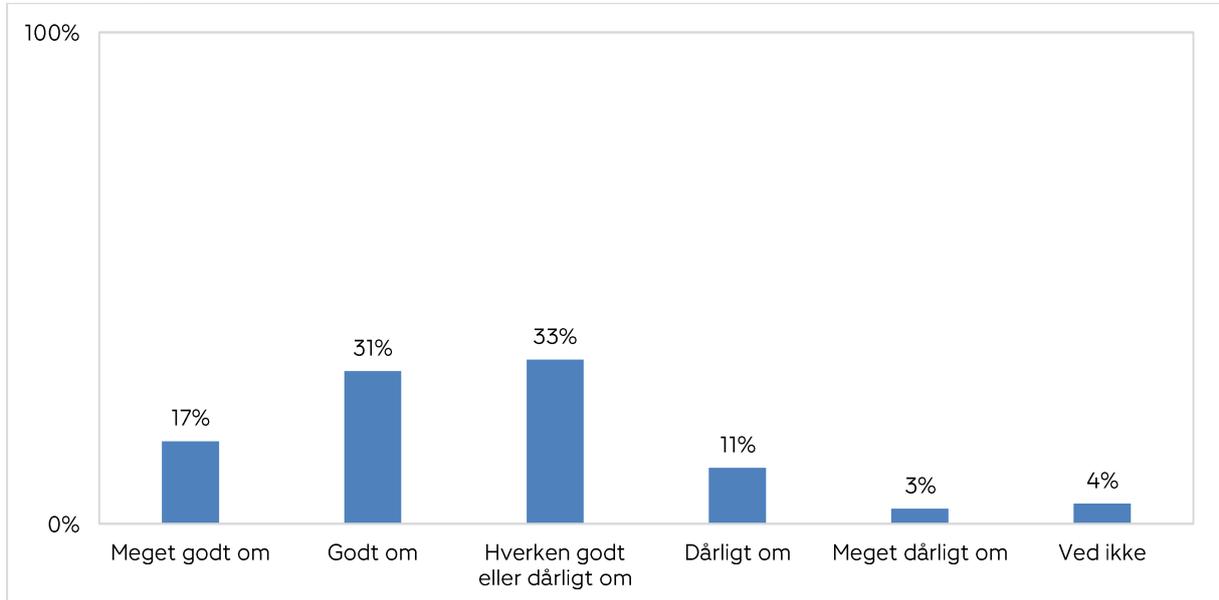
* Ingen forskel for køn, alder og region.

- 80 % af 15-20-årige, der er hjemmeboende, har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. 40 % taler løbende om alkohol med deres forældre, 18 % har talt om det én gang for nylig, mens 22 % har talt med deres forældre om det for lang tid siden. 20 % har ikke talt med deres forældre om deres forhold til alkohol.

Holdninger til forældres involvering i unges alkoholvaner

Figur 8.2. *Hvad synes du om, at dine forældre blander sig i dine alkoholvaner? Det synes jeg...* (svarmulighederne angivet i figuren).

Blandt 15-20-årige, der bor hjemme og som har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol og/eller har aftaler om alkohol* (n=386).

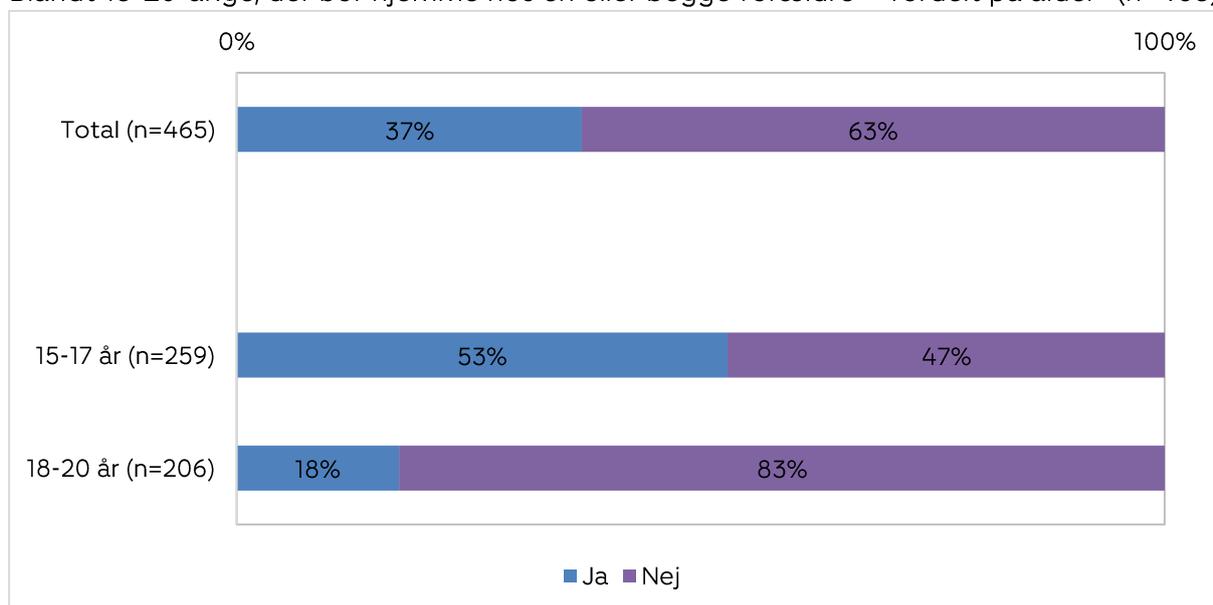
*Ingen signifikant forskel ift. køn, alder og region.

- Blandt hjemmeboende 15-20-årige, der har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol og/eller har aftaler om alkohol, synes 48 % enten godt eller meget godt om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner, mens 14 % synes meget dårligt eller dårligt om det.

Aftaler om alkohol

Figur 8.3. Har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug?

Blandt 15-20-årige, der bor hjemme hos en eller begge forældre – fordelt på alder* (n=465)

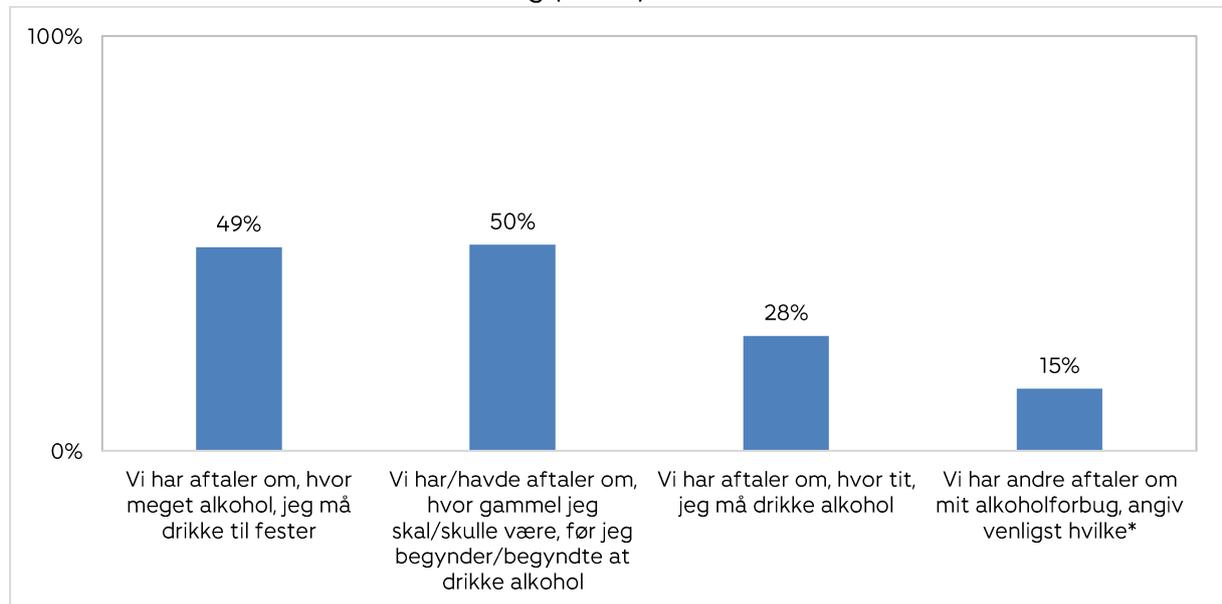

*Ingen forskelle for køn og region.

- 37 % af hjemmeboende 15-20-årige har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug.
- Flere 15-17-årige end 18-20-årige har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (53 % mod 18%).

Figur 8.4. På hvilke punkter, har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug? (Angiv gerne flere svar)

Blandt 15-20-årige, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=173).

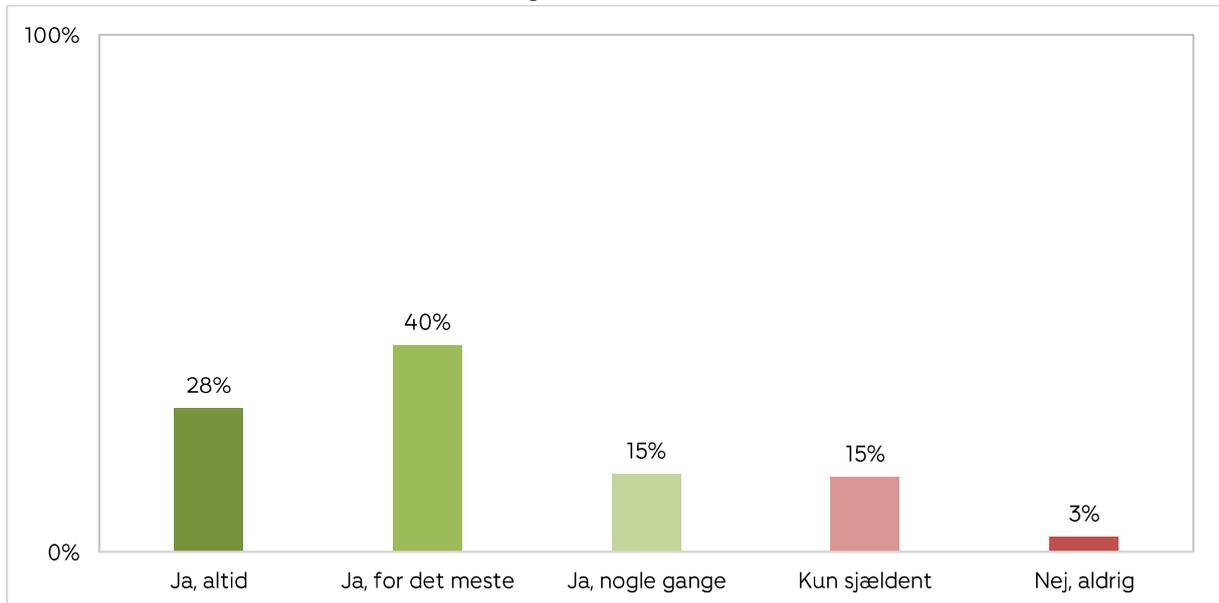

- Blandt hjemmeboende 15-20-årige, der har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug, angiver 49 % at de har aftaler om, hvor meget alkohol de må drikke til fester.
- 50 % angiver, at de har/havde aftaler om, hvor gamle de skulle være, før de begyndte at drikke alkohol og 28 % har aftaler om, hvor tit, at de må drikke alkohol.
- 15 % har andre aftaler, som primært dækker over, at de skal passe på dem selv og deres venner.

Overholdelse af aftaler om alkohol

Figur 8.5. Overholder du de aftaler om alkohol, du har med dine forældre?

Blandt 15-20-årige, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=173).

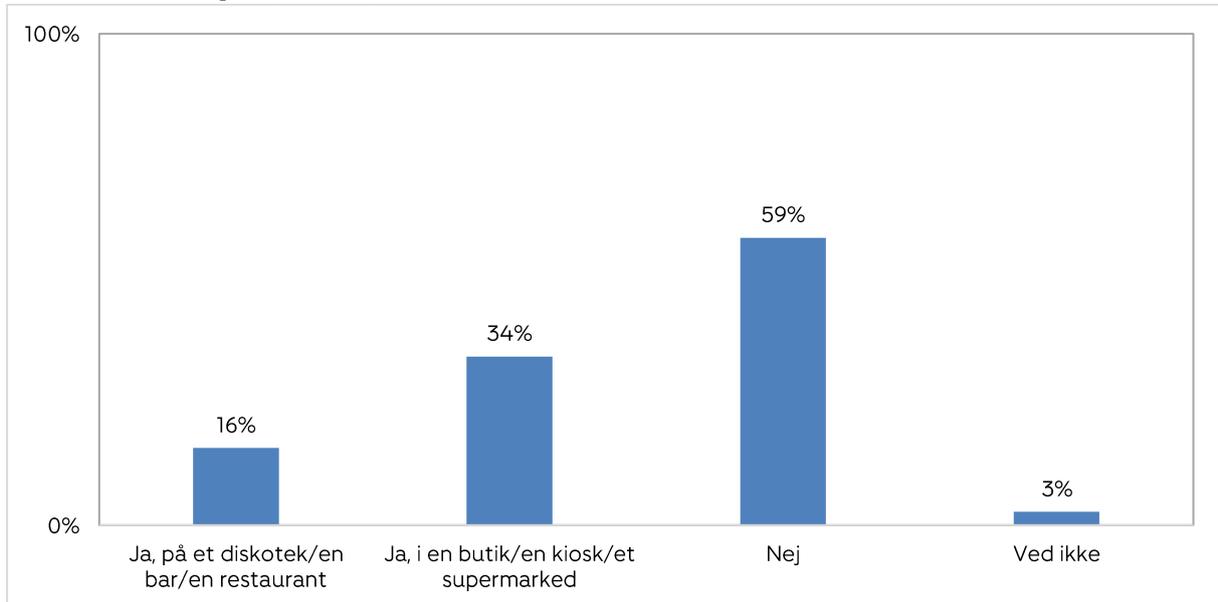
- Blandt hjemmeboende 15-20-årige, der har aftaler om alkohol med deres forældre, overholder 28 % altid aftalerne, 40 % overholder for det meste aftalerne, og 15 % overholder nogle gange aftalerne. 15 % overholder kun sjældent aftalerne, og 3 % overholder aldrig aftalerne.

9. Køb af alkohol

Mindreåriges køb af alkohol

Figur 9.1. Har du inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som du ikke var gammel nok til at købe ifølge den danske lovgivning? (Angiv gerne flere svar).

Blandt 15-18-årige¹⁴ (n=364)

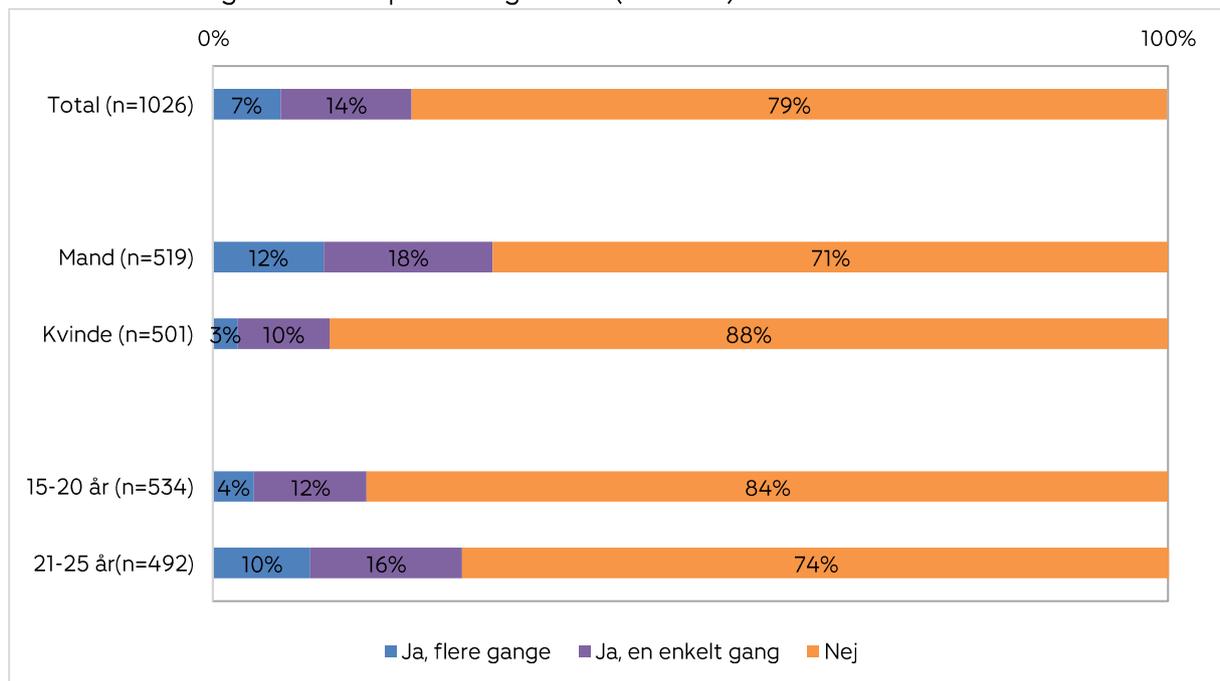

- 50 % af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning – 16 % har købt alkohol på et diskotek/bar/restaurant og 34 % har købt i en butik/kiosk/supermarked. 59 % har ikke inden for det sidste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning, mens 3% svarer "ved ikke".

¹⁴ 18-årige er medtaget i figuren, selvom de er over aldersgrænserne for køb af alkohol. De er medtaget fordi spørgsmålsformuleringen lyder "Har du inden for det seneste år..." – og inden for det seneste år har de været under 18 år.

Køb af alkohol på nettet

Figur 9.2. Har du nogensinde købt alkohol over nettet?
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.026)

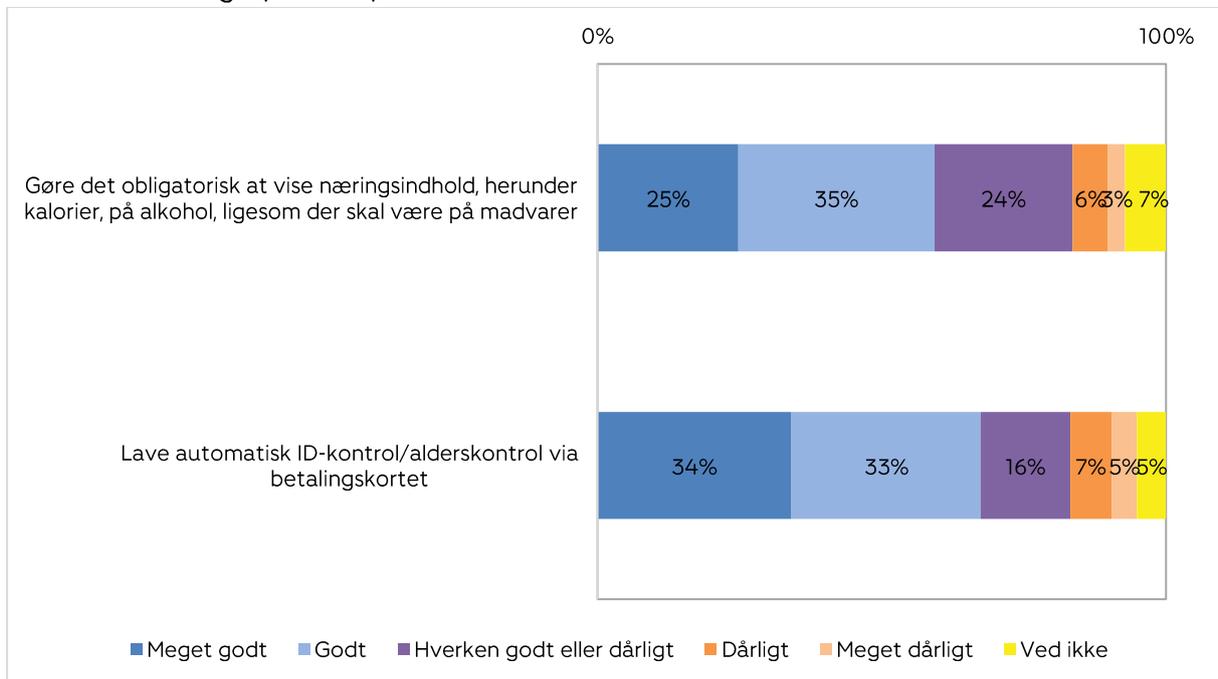
* Ingen forskel for region.

- 21 % af 15-25-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet, mens 79 % ikke har.
- Flere mænd (30 %) end kvinder (13 %) har én gang eller flere gange købt alkohol over nettet.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet (26 % mod 16 %).

10. Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

Holdninger til forskellige strukturelle forslag i forhold til alkohol

Figur 10.1. Hvor godt eller dårligt synes du om følgende forslag i forhold til alkohol?
Blandt 15-25-årige (n=1.026).

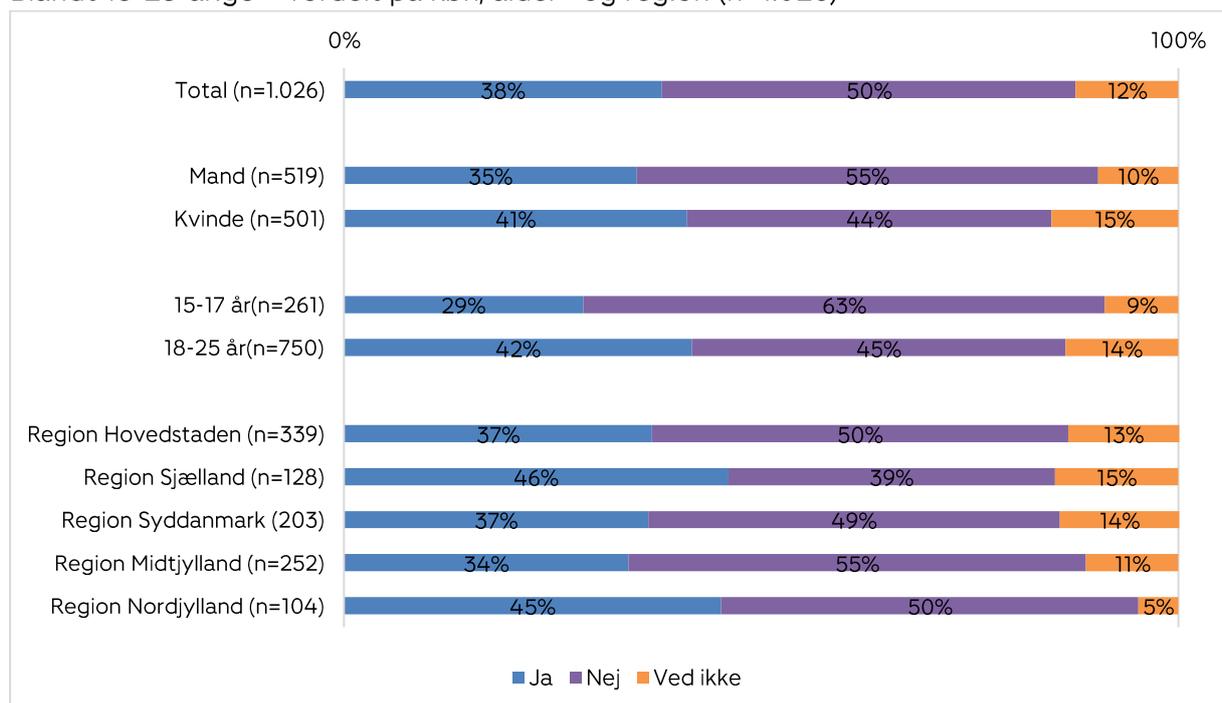
- 60 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at gøre det obligatorisk at vise næringsindhold på alkohol, ligesom på madvarer. 10 % synes dårligt eller meget dårligt om det.
- 67 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at lave automatisk alderskontrol via betalingskort. 12 % synes dårligt eller meget dårligt om det

Holdninger til en 18-års aldersgrænse

Respondenterne blev præsenteret for følgende: I Danmark siger loven for køb af alkohol i butikker, at man skal være fyldt 16 år for at købe alkohol op til 16,5 % (f.eks. øl, vin og cider), og at man skal være fyldt 18 år for køb af alkohol på 16,5 % eller derover (f.eks. vodka, rom og anden stærk spiritus).

Figur 10.2. Mener du, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder¹⁵ og region (n=1.026)

- 38 % af 15-25-årige synes, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent. 50 % mener ikke at der skal være en aldersgrænse på 18 år og 12 % har svaret 'ved ikke'
- Flere kvinder end mænd, synes at der skal være en aldersgrænse på 18 år (41 % mod 35 %)
- Flere 18-25-årige end 15-17-årige, synes at der skal være en aldersgrænse på 18 år (42 % mod 29 %).
- Flere i region Sjælland og - Nordjylland end i de andre regioner, synes at der skal være en aldersgrænse på 18 år.

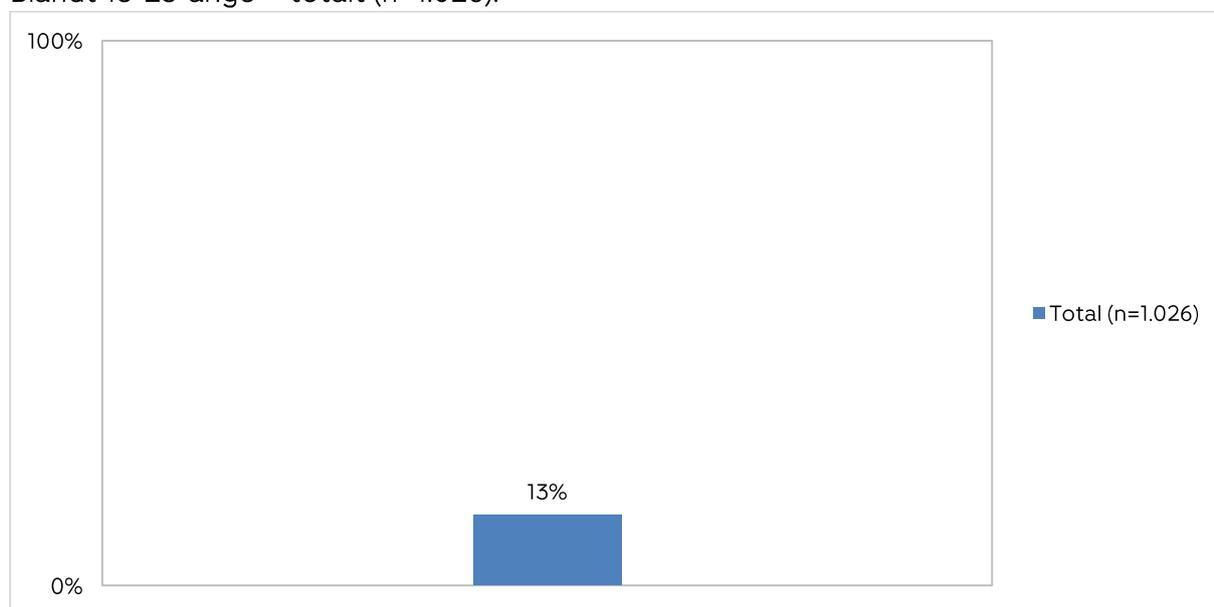
¹⁵ I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (i 15-20-årige og 21-25-årige) er, der blevet testet for signifikante forskelle med aldersfordelingen for 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol, kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på en ene eller den anden side af aldersgrænsen.

11. Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpet

Respondenterne blev spurgt: "Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind" med et åbent svarfelt (uhjulpet kendskab). Det blev efterfølgende kodet som kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft, hvis de havde skrevet "kræft", "cancer", "tumor" eller specifikke kræftformer – uanset hvilken kræftform, de havde angivet. Formålet med at spørge helt åbent var at undgå at præge respondenterne med svarmuligheder, og dermed afdække, hvor mange, der selv laver koblingen mellem alkohol og kræft.

Figur 11.1. Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind. Åbent spørgsmål – figuren viser andelen, der har nævnt kræft. Blandt 15-25-årige – totalt (n=1.026).

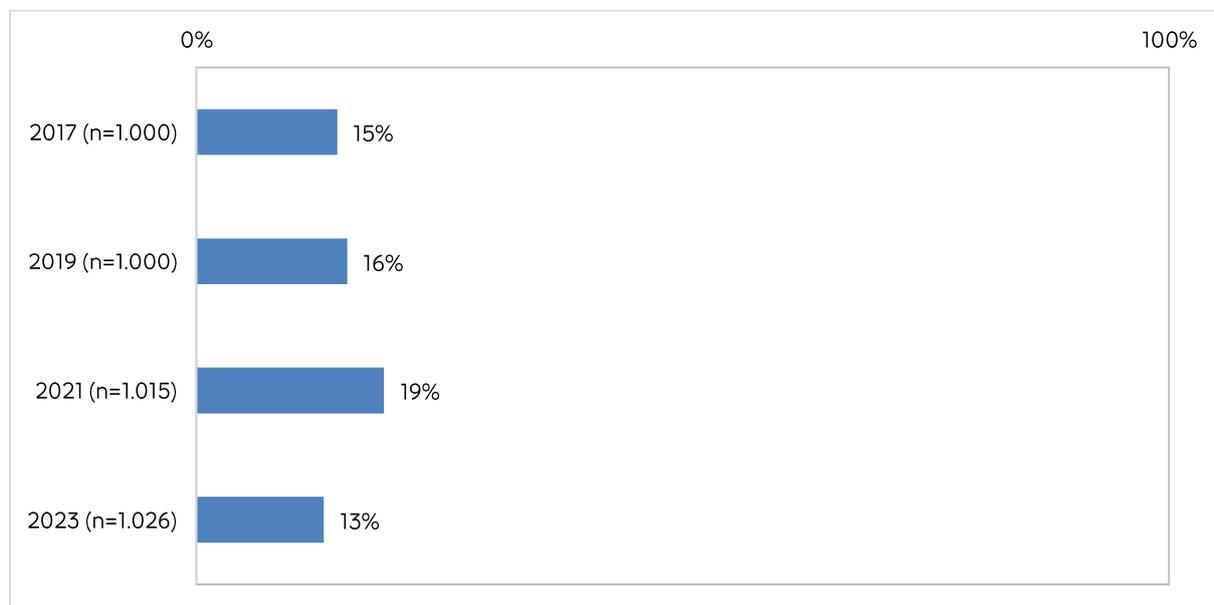

*Ingen forskelle ift. køn, alder og region.

- 13% af 15-25-årige nævner kræft, når de bliver spurgt til, hvilke sygdomme de mener, at alkohol øger risikoen for (uhjulpet kendskab).

Udvikling i uhjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft

Figur 11.2. Udvikling 2017-2023.¹⁶ Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind. Åbent spørgsmål – figuren viser andelen, der har nævnt kræft.

- Andelen af 15-25-årige, der uhjulpet kan angive, at alkohol øger risikoen for kræft, er på samme niveau i 2023 som det var i 2017 og 2019 (ingen signifikante forskelle). Til gengæld var der signifikant flere i 2021, der havde uhjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft.

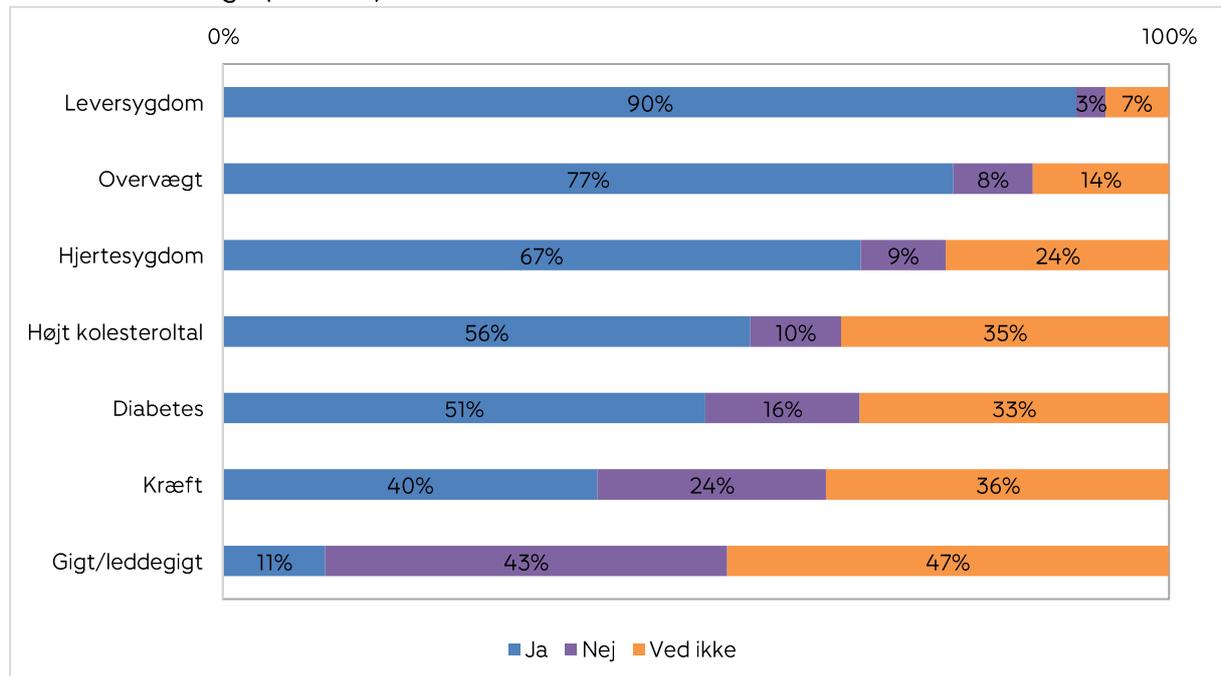
¹⁶Der er testet for signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2021, 2019 og 2017. Forskellen mellem 2023 og 2021 er signifikant, mens der ikke er nogen signifikant forskel mellem 2023 i forhold til hhv. 2019 og 2017. Der er ikke testet for forskelle mellem 2017, 2019 og 2021 indbyrdes.

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpet

Efter det åbne spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev respondenterne spurgt: "Hvilke af nedenstående sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar" (hjulpet kendskab), hvortil der var en række svarmuligheder. Formålet med at præsentere svarmuligheder – herunder kræft – var at supplere det åbne spørgsmål og afdække, hvor mange der mener, at der er en sammenhæng mellem alkohol og kræft, når de direkte præsenteres for muligheden.

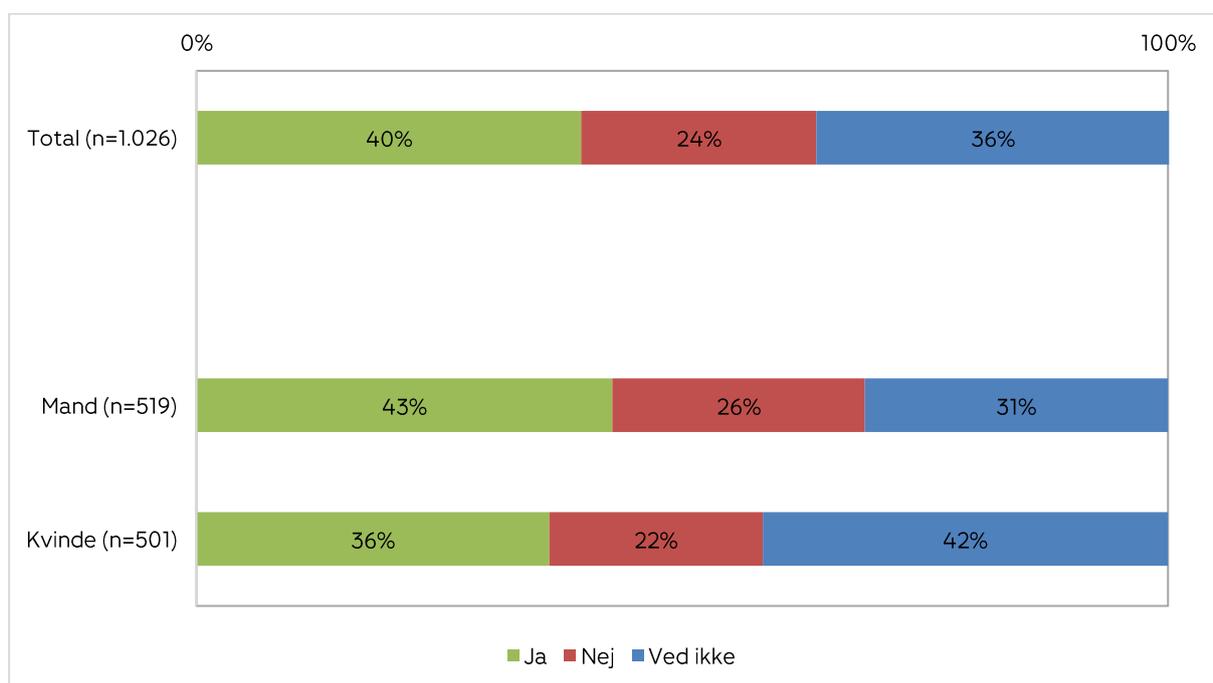
Figur 11.3. Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv flere svar.

Blandt 15-25-årige (n=1.026)

- Hjulpet angiver 40 % af 15-25-årige, at alkohol øger risikoen for kræft, 36 % mener ikke, at alkohol øger risikoen for kræft, mens 24 % svarer 'ved ikke'.
- Der er flest, som mener at alkohol øger risikoen for leversygdom (90 %), efterfulgt af overvægt (77 %) og hjertesygdom (67 %). Færrest mener, at alkohol øger risikoen for gigt/leddegigt (11 %).

Figur 11.4. Andelen, der mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de får valgmuligheder til spørgsmålet "Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for?" Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.026).

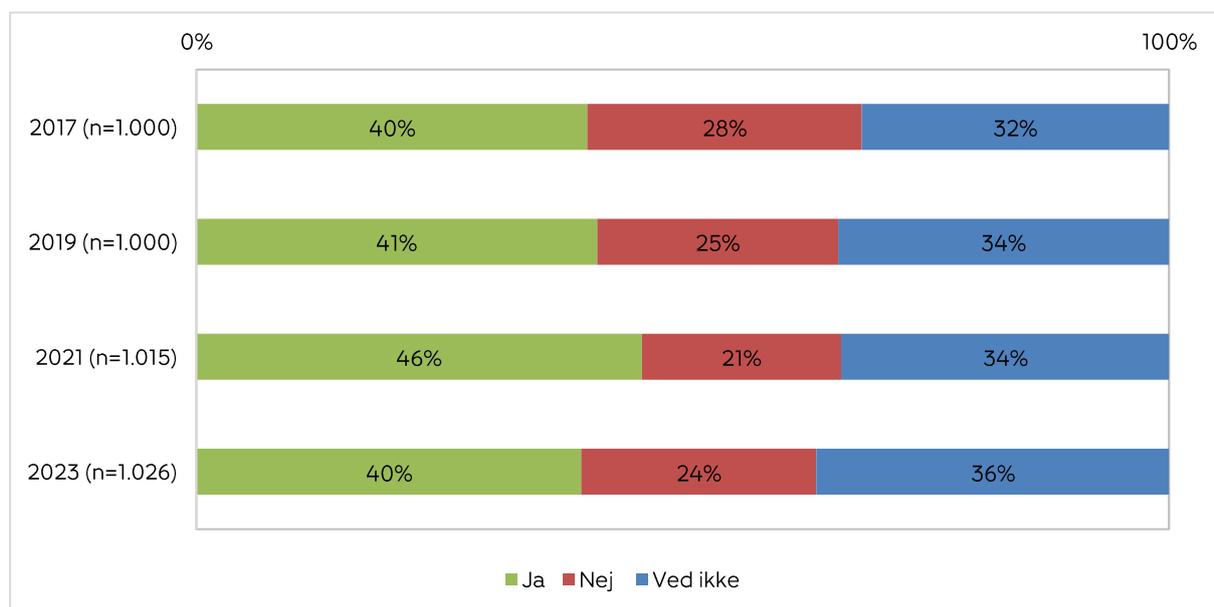

*Ingen forskel for alder og region

- Lidt flere mænd end kvinder har hjulpet kendskab til, at alkohol øger risikoen for kræft (43 % mod 36 %).

Udvikling i hjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft

Figur 11.5. Udvikling 2017-2023.¹⁷ Andelen, der hjulpet mener, at alkohol øger risikoen for kræft. Blandt 15-25-årige.

- Andelen der mener, at alkohol øger risikoen for kræft (hjulpet kendskab) er på samme niveau i 2023, som det var i 2017 og 2019. Til gengæld var det hjulpede kendskab signifikant højere i 2021.

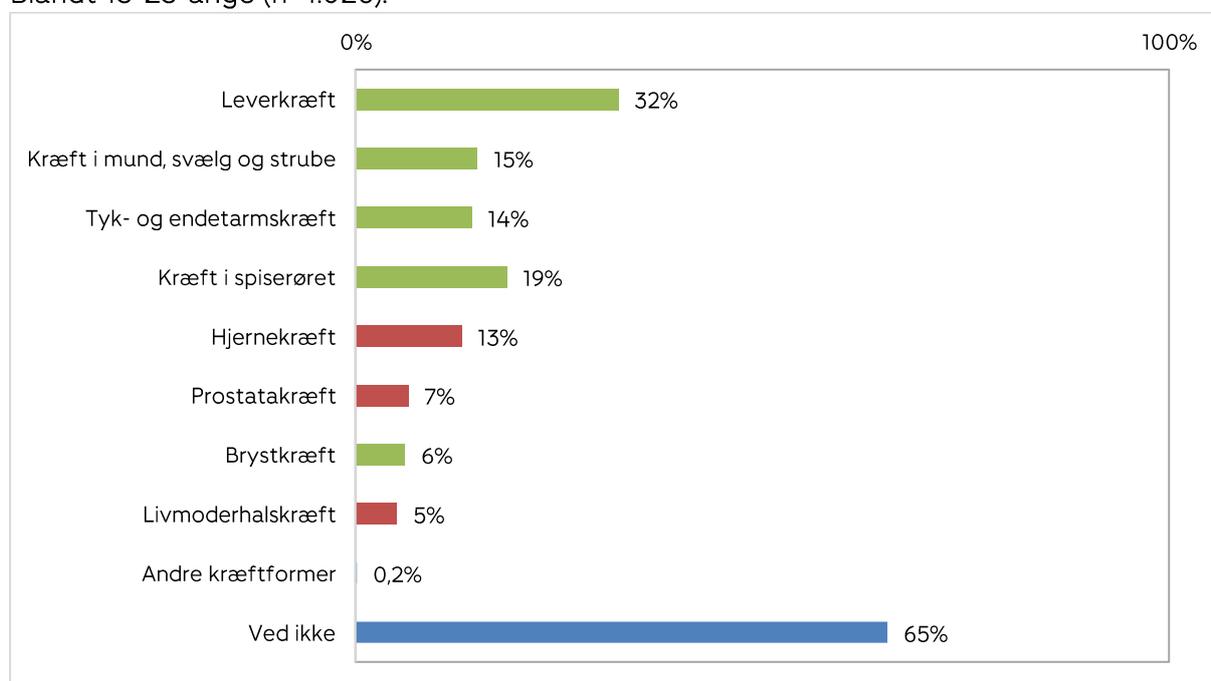
¹⁷Der er testet for signifikante forskelle mellem 2023 i forhold til 2021, 2019 og 2017. Forskellene mellem 2023 og henholdsvis 2021 og 2017 er signifikante, mens der ikke er nogen signifikant forskel mellem 2023 i forhold til 2019. Der er ikke testet for forskelle mellem 2017, 2019 og 2021 indbyrdes.

Kendskab til sammenhængen mellem alkohol og forskellige kræftformer

Respondenter, der havde krydset af ved 'kræft' i det hjælpe spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev efterfølgende spurgt: "Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar". Svaremulighederne rummede både kræftformer, som der er evidens for, at alkohol øger risikoen for (grønne søjler) og kræftformer, som der ikke er tilstrækkelig evidens for, at alkohol øger risikoen for (røde søjler). Formålet med dette var at få et indtryk af respondenternes reelle viden. Respondenter, der ikke hjulpet havde kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft, tæller i figuren med som respondenter, der ikke kender til sammenhængen mellem alkohol og de forskellige kræfttyper.

Figur 11.6. Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? (Angiv gerne flere svar)¹⁸

Blandt 15-25-årige (n=1.026).¹⁹

- 32 % af 15-25-årige angiver, at alkohol øger risikoen for leverkræft, 15 % angiver kræft i mund, svælg og strube, 14 % angiver tyk- og endetarmskræft og 19 % angiver kræft i spiserøret. 6 % angiver, at alkohol øger risikoen for brystkræft.
- Der er ikke evidens for, at alkohol øger risikoen for hjernekræft, prostatakræft og livmoderhalskræft, men alligevel angiver henholdsvis 13 %, 7 % og 5 %, at de mener, at alkohol øger risikoen for disse kræftformer.

¹⁸ De grønne søjler viser kræftformer, som der er evidens for, at alkohol øger risikoen for. De røde søjler viser kræftformer, som der ikke er tilstrækkelig evidens for, at alkohol øger risikoen for.

¹⁹ Ved ikke-kategorien dækker både over de respondenter, der angiver hjulpet, at alkohol øger risikoen for kræft, men angiver, at de ikke ved hvilke (n=51) og respondenter, der angiver nej (n=248) eller ved ikke (n=372) til spørgsmålet om, at alkohol øger risikoen for kræft.

- 0,2 % har angivet andre kræftformer. Disse dækker over nyrekræft, kræft i galdeblæren og andre fordøjelsesorganer.

Metode

Denne rapport er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.026 unge i Danmark i alderen 15-25 år. Data er indsamlet af analyseinstituttet Norstat i perioden 4. september til 4. oktober 2023 og er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået ved hjælp af et internetbaseret spørgeskema.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats startede i 2014 med at indsamle data om unges alkoholvaner i Danmark. I 2014 blev der i alt udgivet tre rapporter, henholdsvis én om 12- 14-åriges alkoholvaner [3], én om 15-25-åriges alkoholvaner [1] samt en rapport, der fungerede som et supplement til den tidligere rapport om 15-25-åriges alkoholvaner [2]. Der blev siden udgivet en rapport om 15-25-åriges alkoholvaner anno 2015, 2016, 2017, 2019 og 2021 [4-7, 28]. Denne rapport er således den niende rapport om unges alkoholvaner fra 'Fuld af liv'- kampagnen.

Repræsentativitet

Data er indsamlet via kvoter, som er en sammensætning af data – f.eks. kvinder i alderen 15-20 år fra Region Sjælland – der svarer til den nationale sammensætning med en max afvigelse på +/- 5 %. Denne metode har sikret en national repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder²⁰ (15-17 år, 18-20 år og 21-25 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

Tabel 14.1 Fordeling af respondenter

		Hovedstaden (n=336)	Sjælland (n=127)	Syddanmark (n=203)	Midtjylland (n=250)	Nordjylland (n=104)
Mænd (n=519)	15-17 år (n=136)	41	21	29	31	14
	18-20 år (n=135)	40	20	30	32	13
	21-25 år (n=248)	85	26	46	64	27
Kvinder (n=501)	15-17 år (n=129)	40	19	27	30	13
	18-20 år (n=131)	39	19	29	31	13
	21-25 år (n=241)	91	22	42	62	24

²⁰ Af hensyn til en intern evaluering blev data indsamlet i tre alderskvoter, men i indeværende rapport har vi slået 15-17-årige og 18-20-årige sammen i analyserne, således at vi kun arbejder med to aldersgrupper.

I denne dataindsamling har respondenterne haft mulighed for at angive 'Andet' til spørgsmålet omkring køn. Seks personer har svaret 'Andet' til dette. Da kvoterne kun indeholder to kønsgrupper (mand og kvinde), indgår de seks personer ikke i Tabel 14.1. Gruppen er for lille til, at det giver mening at kigge isoleret på deres svar. Derfor er svar fra de seks personer ekskluderet, når resultaterne fordeles på køn, men de indgår i analyser opgjort på totalen samt øvrige underanalyser.

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet tager udgangspunkt i tidligere spørgeskemaer fra Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats, samt i spørgeskemaer fra andre nationale (f.eks. Statens Institut for Folkesundhed, Mandag Morgen) og internationale aktører (f.eks. Cancer Research UK).

Rekruttering af deltagere

Personer i alderen 15-25 år fra Norstats panel blev pr. mail eller telefon inviteret til at deltage i undersøgelsen. For at undgå at påvirke respondenternes svar, fik de ikke at vide, hvem der stod bag undersøgelsen, da de påbegyndte spørgeskemaet. Afslutningsvis fremgik det, at 'Fuld af liv'-kampagnen var afsender.

Respondenter i undersøgelsen

Norstat inviterede respondenter, der var mellem 15 og 25 år. Dem, der har påbegyndt undersøgelsen, har i starten af spørgeskemaet skulle angive deres køn, alder og bopælsregion. På baggrund af disse tre faktorer er personerne blevet inddelt i kvoter – jf. tabel 14.1.

I alt har 1.500 personer påbegyndt spørgeskemaet. Blandt disse har 162 (11 %) afbrudt undersøgelsen og 312 (21 %) er blevet frascreenet (se tabel på næste side). Frascreeningen er sket, fordi den pågældende kvote allerede var fyldt eller på grund af alder, bopæl eller at de ikke kunne afspille video. 1.026 personer gennemførte spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 68 % blandt dem, der har påbegyndt spørgeskemaet. Norstat har heraf udarbejdet ét datasæt med 1.026 interview i aldersgruppen 15-25 år, som er anvendt i indeværende rapport.

Tabel 14.1 Antal respondenter i undersøgelsen

	Antal personer (procent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	1.500	162 afbrød undersøgelsen (11 %). 312 blev frascreenet (21 %) (Kvoten var fyldt)
Respondenter, der har gennemført spørgeskemaet	1.026 (68 %)	
Respondenter i datasættet, der er anvendt i denne rapport	1.026	

Statistiske analyser

Hvor det er relevant, er der testet for signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region. For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant. Foruden χ^2 -tests benyttes enkelte steder t-test til vurdering af signifikansen ved en udvikling over en årrække – for eksempel udviklingen i ugentligt alkoholforbrug.

Det er kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres og omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der mener dette. Det fremgår under figurerne, hvis der er testet for forskelle og testene er insignifikante.

Afrunding af procenter

Procenttallene i de viste tabeller er afrundede, og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %.

Begrænsninger ved webundersøgelser

Webbaserede undersøgelser bliver ofte anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Der er både fordele og ulemper ved brugen af webbaserede undersøgelser sammenlignet med undersøgelser gennemført via post eller pr. telefon. En fordel ved webundersøgelser er, at de både er billigere og hurtigere at gennemføre end postale undersøgelser og telefoninterviews. Dog bliver svarprocenten for webundersøgelser generelt lavere end for andre former for undersøgelser [43]. Dette gør det sværere at udelukke, hvorvidt respondenter, der har valgt at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den generelle danske befolkning.

Webpaneler har en vis indbygget skævhed. For eksempel er socialt dårligt stillede, kortuddannede samt personer med anden etnisk herkomst end dansk generelt underrepræsenterede. Hvis unge, der deltager i panelet, har et alkoholforbrug, der adskiller sig fra andre unges alkoholforbrug, vil det ikke give et fuldstændigt retvisende billede af

danske unges alkoholforbrug. Ud over skævheden i det adspurgte panel, kan der også være en skævhed i, hvem fra panelet, der vælger at besvare et spørgeskema om egne alkoholvaner. Derfor fik panelisterne ikke at vide, hvad spørgeskemaet handlede om – eller hvem der stod bag – før de var i gang med at udfylde det. Kun 11 % af respondenterne valgte at afbryde undersøgelsen, efter de havde påbegyndt den. Problemet med skævhed og bortfald undervejs imødekommes delvist af indsamlingen via kvoter. Ved at indsamle data via kvoter, har Norstat sikret, at data er repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

Selvrapportering skaber en vis usikkerhed ved data. Der kan være en tendens til, at folk svarer det, de tror, afsenderen gerne vil høre. Det kan for eksempel medføre en underrapportering af alkoholforbruget. Af den grund blev respondenterne først oplyst om afsenderen på undersøgelsen (Fuld af liv'-indsatsen) i sidste del af undersøgelsen (ved spørgsmål om mediekampagnen "FOMO forever", hvor de allerede havde afgivet svar om alkoholvaner og holdninger). Anonymiteten ved webundersøgelser kan hjælpe til, at respondenterne føler det nemmere at give ærlige svar, sammenlignet med telefoniske interviews eller ansigt til ansigt, hvor man i højere grad kan have en følelse af at skulle stå til ansvar for ens besvarelse.

Spørgsmål til undersøgelsen?

Spørgsmål til undersøgelsen kan rettes til Specialkonsulent Anne Sofie Plum Christensen (asc@cancer.dk) i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats.

Referencer

1. Schiøth, C., A.F. Krarup, and C.L. Behrens, *Unge alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse, 2014.
2. Christensen, A.S., Schiøth, C., Behrens, C.L., *Mere om unges alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse, 2015.
3. Schiøth, C., et al., *Børn og alkohol i Danmark 2014 – en kortlægning blandt 12-14-årige*. 2015, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)København.
4. Schiøth, C.B., CL; Hansen L, *Unge alkoholvaner i Danmark 2015 - en kortlægning*. 2016.
5. Schiøth C, B.C., Hansen L & Mortensen JH, *Unge alkoholvaner i Danmark 2016 - en kortlægning*, in *Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)*. 2017.
6. Christensen, A.S.B.C.H.L.Z.E., *Unge alkoholvaner i Danmark 2017 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2018.
7. Hansen, S.E.R., P.B. Lundgaard, and A.S.P. Christensen, *Unge Alkoholvaner i Danmark 2021*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2022: p. 86.
8. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2021*. Statens Institut for Folkesundhed (SDU), 2021.
9. Schramm, S., et al., *Sygdomsbyrden i Danmark - risikofaktorer*. Sundhedsstyrelsen, 2022: p. 304.
10. Eliassen, M., et al., *Alcohol-attributable and alcohol-preventable mortality in Denmark: an analysis of which intake levels contribute most to alcohol's harmful and beneficial effects*. Eur.J.Epidemiol., 2014. **29(1)**: p. 15-26.
11. Broholm, K., *Alkohol og Helbred*, in *Sundhedsstyrelsen*. 2008, Sundhedsstyrelsen: København. p. 1-67.
12. Jorgensen, M.B., et al., *Alcohol consumption and risk of unemployment, sickness absence and disability pension in Denmark: a prospective cohort study*. Addiction, 2017. **112(10)**: p. 1754-1764.
13. Behrens, C.L., *Druk sender hvert år 30.000 unge på skadestuen*. Kræftens Bekæmpelse, 2023: p. 1.
14. WHO, *Alcohol drinking (IARC monographs on the evaluation of the carcinogenic risks to humans)*. International Agency for Research on Cancer Working Group on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. WHO Press 1988. **44**.
15. WHO, *A review of human carcinogens. Part E: Personal habits and indoor combustions (IARC monographs on the evaluation of carcinogenic risks to humans; v100E)*. WHO press, 2012. **100E**.
16. Tybjerg, A.J., et al., *Updated fraction of cancer attributable to lifestyle and environmental factors in Denmark in 2018*. Sci Rep, 2022. **12(1)**: p. 549.
17. McCambridge, J., J. McAlaney, and R. Rowe, *Adult consequences of late adolescent alcohol consumption: a systematic review of cohort studies*. PLoS.Med., 2011. **8(2)**: p. e1000413.
18. Pitkänen, T., A. Lyyra, and L. Pulkkinen, *Age of onset of drinking and the use of alcohol in adulthood: a follow-up study from age 8–42 for females and males*. Addiction, 2005. **100**.
19. Grant, B.F., F.S. Stinson, and T.C. Harford, *Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12-year follow-up*. J.Subst.Abuse, 2001. **13(4)**: p. 493-504.
20. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes Sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2017*. 2018.
21. Andersen, A., et al., *Skolebørnsundersøgelsen 2018*. Statens Institut for Folkesundhed (SDU), 2019.
22. Rasmussen, M., T.P. Pedersen, and P. Due, *Skolebørnsundersøgelsen 2014*. Statens Institut for Folkesundhed (SIF), 2014.
23. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil: Midtvejsundersøgelsen 2023*. 2024.
24. Madsen, K.R., et al., *Skolebørnsundersøgelsen 2022*. 2023.

-
25. Sabrina Molinaro, J.V., Elisa Benedetti, Sonia Cerrai, Emanuela Colasante,, et al., *ESPAD Report 2019 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. 2020.
 26. Kraus, L., et al., *ESPAD Report 2015 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. 2016.
 27. Sundhedsstyrelsen, *Sundhedsstyrelsens udmeldinger om indtag af alkohol*. Sundhedsstyrelsen, 2022: p. 5.
 28. Meyer, M., ; Lundgaard, PB; Zachariasen E; Christensen, ASP., *Unge alkoholvaner i Danmark 2019*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2020.

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner i Danmark 2023. Rapporten er baseret på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.026 unge i alderen 15-25 år. Data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

I rapporten kortlægges blandt andet 15-25-åriges:

- Alkohol- og fuldsksdebut
- Alkoholforbrug
- Oplevelser med at drikke for meget
- Kendskab og holdninger til alkoholforbruget blandt danske unge
- Oplevelser med drikkepres
- Erfaringer og holdninger til alkohol, fester og venner
- Oplevelser og holdninger til alkohol og studieliv
- Aftaler med forældre om alkohol
- Erfaringer med køb af alkohol
- Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol
- Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Rapporten er udarbejdet af analyseenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv'.

Fuld af liv
Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens alkoholindsats
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.fuldafliv.dk